

309211

ప్రతిదినము ప్రకటించబడును

VOL. 5. } చిన్న పట్టణము 1918 సం॥ ఆగస్టునెల 16 వ తేది శుక్ర వారము } 117
సంపుటము. 71 } కాశీ యుక్తి వామ సంవత్సర శ్రావణ మాస శుద్ధ నవమి. } సంచిక 1002

ఇండియాగవర్నమెంటుయొక్క- వైనాన్సు డిపార్టుమెంటు.

సం. 1250 - ఎఫ్. ప్రకటన సిమ్లా, 1918 వ సం॥ మే 11 వ తేది.

ఇండియాదేశపు రెండవ యుద్ధబుణము

రొక్క-రూపముగా వచ్చిన యావత్తు మొత్తమును, ఇండియా దేశము ఇచ్చే పది కోట్ల పానుల (సవరనుల) మొత్తముకింద, (తద్భాగముగా) యుద్ధమును సాగించుటకుగాను హిజ్ మెజెస్టీవారి దొరతనమున కియ్యబడును.

వచ్చుబడి పన్ను లేని 1921 వ సం॥ నూటికి 5½ వడ్డీ యుద్ధపత్రములు నూటికి రూ. 100 చొప్పున 1921 వ సం॥ సెప్టెంబరు 15-వ తేదీన తిరిగి చెల్లించబడునవి
వచ్చుబడి పన్ను లేని 1923 వ సం॥ నూటికి 5½ వడ్డీ యుద్ధపత్రములు నూటికి రూ. 100 చొప్పున 1923 వ సం॥ సెప్టెంబరు 15-వ తేదీన తిరిగి చెల్లించబడునవి
వచ్చుబడి పన్ను లేని 1925 వ సం॥ నూటికి 5½ వడ్డీ యుద్ధపత్రములు నూటికి రూ. 108 చొప్పున 1925 వ సం॥ సెప్టెంబరు 15-వ తేదీన తిరిగి చెల్లించబడునవి
వచ్చుబడి పన్ను లేని 1928 వ సం॥ నూటికి 5½ వడ్డీ యుద్ధపత్రములు నూటికి రూ. 106 చొప్పున 1928 వ సం॥ సెప్టెంబరు 15-వ తేదీన తిరిగి చెల్లించబడునవి

ఇవన్నీ,

వచ్చుబడి పన్ను లేకుండ

పోస్టాఫీసు 5 సంవత్సరముల రొక్క-పు సర్టిఫికెట్టురూప
జారీచేయడము.

అనలుకున్న వడ్డీకిన్ని ఇండియా గవర్నమెంటువారి రివిన్యూలున్నా అస్తిన్నీ హామీగా పొందును.
1921 వ, 1923 వ, 1925 వ 1928 వ సం॥ పు యుద్ధ పత్రములు

జారీ కాల:-దరఖాస్తు చేసికోబడిన ప్రతి రూ. 100
కు రూ. 100.

ఇట్టి:-సంవత్సరమునకు నూటికి 5½ చొప్పున ఆరేసి నెలల కొకసారి మార్చి 15 వ తారీఖునకు సెప్టెంబరు 15 వ తారీఖునకు చెల్లించబడును.

కొనిన తారీఖునండి 1918 వ సం॥ సెప్టెంబరు 14 వ తారీఖునకు వడ్డీ, పత్రములు కొనిన కాలముందు ముందుగా చెల్లించబడును.

1918 వ సం॥ సెప్టెంబరు 14 వ తారీఖుకు తరువాత పోస్టాఫీసు ద్వారా కొనబడు పత్రములమీద, కొనిన తారీఖు నండి 1919 వ సం॥ మార్చి 14 వ తారీఖు వరకు వడ్డీ, కొనిన కాలముందు ముందుగా చెల్లించబడును.

విశేషమైన హామీలు:-ఇకమీదట ఇండియా గవర్నమెంటువారు జారీచేయు ఏదేని దీర్ఘకాలపు ఋణమునకు వడ్డీ లేకు ఎంత ఏర్పాటుపడియున్నప్పటికిని, సదరు ఋణమునకుయి పైకము కట్టు కార్యము కొంత రొక్క-రూపంతో సమానముగా 1921 వ, 1923 వ, 1925 వ, 1928 వ సం॥ యుద్ధపత్రములు, వాటి చెల్లుబడి కాలములో సమాన విలువకు అంగీకరింపబడును.

1921 వ, 1923 వ, 1925 వ, 1928 వ సం॥ యుద్ధపత్రములమీద వడ్డీకి వచ్చుబడి పన్ను లేదు. కాని అది, యితర వచ్చుబడిమీద ఆపన్న రట్టవలసిన కేసును నిర్ణయించడము లో గణించబడును, మరియు దానికి అధికరన్న (హామీ లాభ్య) కట్టదగియుండును.

సర్వోచితీయ ఏర్పాటుగానుండునది:-యుద్ధపత్రము లు (ఎ) ఇన్స్క్రిబ్టు (రెజిస్ట్రేషన్) ప్లావ సర్టిఫికెట్ల రూప ముగానో (బి) ప్రామిసరీ నోట్లరూపముగానో జారీచేయబడు ను. తదనంతరము ఇష్టమైనయెడల, ఇవి యిచ్చి వీనికి బదులు, లేదా (హామీ) పెట్టువానికి చెల్లుబడిగల) పత్రములు ఉన్న తడు ఆపత్రములను, కర్పలేకుండ పుచ్చుకోవచ్చును.

యుద్ధపత్రములు కొనుగోతుడు ఫలానిరూపముగా జారీ చేయబడవలయునని ప్రత్యేకముగా ఉదాహరించి యుండని యెడల, అవి, ఇన్స్క్రిబ్టు (రెజిస్ట్రేషన్) ప్లావ సర్టిఫికెట్లు రూపమున జారీచేయబడును.

ప్రామిసరీనోట్లు, ఆలస్యము కాకుండుటకై మొదట, సాధ్యమైనంత కొద్దిసంఖ్య మేర మేర నోట్లుగా జారీచేయబ డును; ఆయితే ఆలూలర్వార, ఇవి యిచ్చి వీనికి బదులుగా పట్టి విలువగల నోట్లకు దరఖాస్తు పెట్టుకోవలసినో, వాటిని

భచ్చలేకుండ, పుచ్చుకోవచ్చును. కావలసిన మొత్తమునకు ఒక్కటే స్థావ సర్టిఫికెట్లు జారీచేయబడును.

(ప్రామిసరీ నోట్ల రూపముగా పత్రములను బ్యాంకులలోను గవర్నమెంటు ఆఫీసులలోను కొనుట

1. రూ. 100 గాని నూరుతో గుడించిన (పూర్తి రూపముగా నుండు) మొత్తములుగాని విలువగల (ప్రామిసరీ నోట్ల రూపమున యుద్ధపత్రములు, చెల్లించవలసిన మొత్తము చెల్లించబడదు,

(ఎ) లెంగాలు, బొంబాయి, మదరాసు బ్యాంకుల యొక్క హెడ్ ఆఫీసులలోగాని యేదేని ఇండియా బ్యాంకు లోగాని విద్యుత్తుగా దరఖాస్తు పెట్టుకోవలసిన,

(బి) కలకత్తా కరెన్సీ కంట్రోలరు ఆఫీసువద్దగాని యే అకౌంటెంటు జెనరలుయొక్కయైన లేదా కంట్రోలరు యొ క్కయైన ఆఫీసువద్దగాని యేదేని గవర్నమెంటు ప్రెజిడెన్సీ వద్ద గాని సబ్ ప్రెజిడెన్సీ వద్దగాని దరఖాస్తు పెట్టుకోవలసినవి

1918 వ సం॥ జూను 8 వ తారీఖునండి 1918 వ సం॥ సెప్టెంబరు 14 వ తారీఖువరకు కొనవచ్చును.

దరఖాస్తులు నిర్దేశింపబడిన సమానప్రకారము ఉండ వచ్చును, లేదా, కావలసిన పత్రముల మొత్తమును వివరమున, కొనుగోని యొక్క పూర్తిచేయవలసిన విలువమును, వడ్డీ యే ప్రెజిడెన్సీ చెల్లింపబడవలయునని తాను కోరుకో అదియును స్పష్టముగా ఉదాహరించు వేతే యే సమానప్రకారమైనను దరఖాస్తులు ఉండవచ్చును. నిర్దేశింపబడిన సమానప్రకారము అకౌంటెంటు జెనరలు ఆఫీసునుండి గాని యే గవర్న మెంటు ప్రెజిడెన్సీయైన గాని సబ్ ప్రెజిడెన్సీయైన గాని తెప్పించుకోవచ్చును.

గవర్నమెంటు ఆఫీసులవద్దను బ్యాంకులవద్దను ఇన్స్క్రిబ్ట్ ప్లావ రూపముగా పత్రములు కొనడము.

2. ఇన్స్క్రిబ్ట్ ప్లావ రూపముగా యుద్ధపత్రములు, రూ. 100 ల లేదా దానితో గుడించిన (పూర్తిరూప) మొత్త ముల విలువగలవి, 1918-వ సం॥ జూను 8-వ తారీఖునండి 1918 వ సం॥ సెప్టెంబరు 14-వ తారీఖువరకు, చెల్లించవలసిన మొత్తము చెల్లించిన మీదటను దరఖాస్తు పెట్టుకొనిన మీద టను, సరాసరి కలకత్తా పబ్లిక్ ఋణము ఆఫీసునుండిగాని ఈ క్రింది ఆఫీసులలో దేనిదైనాగాని, తీసికొనవచ్చును.

(ఎ) కలకత్తా కరెన్సీ కంట్రోలరు ఆఫీసు, లేదా యే అకౌంటెంటు జెనరలుయొక్క యైన కంట్రోలరు యొక్క యైన ఆఫీసు;

(బి) లెంగాలు, బొంబాయి లేదా మదరాసు బ్యాంకు లయొక్క హెడ్ ఆఫీసులు లేదా వాటియొక్క యేదేని ఇండియా బ్రాంచి;

(సి) ఏదేని గవర్నమెంటు ప్రెజిడెన్సీ లేదా సబ్ ప్రెజిడెన్సీ.

దరఖాస్తులు ప్రామిసరీ నోట్లమీదనుమిలో వలెనే అతే నిర్దేశింపబడిన సమానప్రకారము ఉండవచ్చును, లేదా, కావలసిన పత్రముల మొత్తమును వివరమున, దరఖాస్తుదారుని యొక్క పూర్తిచేయవలసిన విలువమును, వడ్డీ యే ప్రెజిడెన్సీ చెల్లింపబడవలయునని తాను కోరుకో అది యును స్పష్టముగా ఉదాహరించు వేతే యే సమానప్రకారమైనను దర ఖాస్తులు ఉండవచ్చును.

పోస్టాఫీసులవద్ద పత్రములు కొనుట.

3. ఇన్స్క్రిబ్ట్ ప్లావ రూపముగా గాని ప్రామిసరీనోట్ల రూపముగా గాని యుద్ధపత్రములు రూ. 25 విలువ గలవిగా నై నను దానితో గుడించిన (పూర్తి రూ. 25 ల) మొత్తపు విలు

వగలవిగా నైనను, రూప 10,000 ల మొత్తమునకు మించదు, చెల్లించవలసిన మొత్తము చెల్లించినవిదాటకు దరఖాస్తు పెట్టుకొనిన విదాటకు, నేవంగుబాటకీ పనిచేయు ఏపాస్టాఫీసు కద్దనైనను, 1918-వ సం. జూన్ 3 వ తేదీనుండి 1918-వ సం. డిసెంబరు 21 వ తేదీ వరకు, కొనవచ్చును. దరఖాస్తులు నిర్దేశించబడిన నమూనా ప్రకారము ఉండవలయును. లేదా, కావలసిన ప్రత్యేకముల మొత్తమును వివరమున, దరఖాస్తు జారయియున్న పూర్తి పేరును తెలియజేయును, పట్టికలో (తైజరీ కద్ద చెల్లింపబడవలయునని తాను కోరునో అదియును స్పష్టముగా ఉదాహరించు వేతలే నమూనా ప్రకారమైనను ఉండవలయును. నిర్దేశించబడిన నమూనా యే పాస్టాఫీసులనైనను పుచ్చుకొనవచ్చును.

పాస్టాఫీసు ద్వారా కొనివచ్చుటయు, పోస్టుల తెలి (గ్రాఫిల) అకౌంటెంటు జనరలుయొక్క ప్యాఫీసులలో ఉంచబడుటకు కోరబడి యుండల అట్లు చేయవచ్చును.

చెల్లించడము

4. (కావలసిన పత్రపు మొత్తమును) రాక్షసుగా గాని చెక్కుమూలముగాగాని చెల్లించవచ్చును. బ్యాంకులలోపలను, కొను సందర్భములలో, (వెసిడెన్సీ బ్యాంకు యొక్క హెడ్ ఆఫీసునకు కొనివచ్చుట (వెసిడెన్సీ బ్యాంకు సెక్రటరీ అందు (తైజరీ) పేరటను, (వెసిడెన్సీ బ్యాంకుయొక్క ఒక బ్రాంచివద్ద కొనివచ్చుట సదకు బ్యాంకు ఏదెంటు పేరటను, చెక్కులు వ్రాయబడవలెను. ఒక గవర్న మెంటు ఆఫీసులో గాని ఒక పాస్టాఫీసులోగాని పత్రములు కొను సందర్భములలో చెక్కును దరఖాస్తు ఏయాఫీసులకు పెట్టుకొనుటకో ఆయా పేరట వ్రాయవలెను.

పాస్టాఫీసు సేవంగుబాటకీలో దరఖాస్తు దారునిపేరుకు జనరలుయొక్క మొత్తములను తీయడము (విడుద్రాజీయడము) మూలముగా గూడ పాస్టాఫీసులలో (ప్రత్యేకముల వైకము) చెల్లించవచ్చును.

(వెసిడెన్సీ బ్యాంకుల హెడ్ ఆఫీసులలో, ఇండియా (తైజరీ) బిల్లులకూడ, (యాద్ధ పత్రముల క్రయమునకు వైకముగా) చెల్లించవచ్చును; బిల్లుయొక్క చెల్లుబడి కాలములో ఇంకను నిలిచియున్న భాగమువీడ ఆ బిల్లులవీడ ఉండే విలువలో సందర్భమునకు నూటికి 4 వంతున తక్కువకట్టి దీపాంటు తగ్గించి అవి రాక్షసుగా అంగీకరింపబడును.

ప్రోకరేజీ

5. ప్రసిద్ధులైన బ్యాంకర్ల ద్వారాగాని (ప్రోకర్ల ద్వారాగాని యద్ధపత్రములు కొనుటకొనకై రాక్షసుగానో చెక్కు మూలముగానో చెల్లించబడిన యేదైన మొత్తము ఏమయినా అట్టివారికి నూటికి రూ. 0-2-0 చొప్పున ప్రోకరేజీని (వెసిడెన్సీ బ్యాంకులు చెల్లించవలయును.

ప్రసిద్ధులైన బ్యాంకర్ల యొక్కయు (ప్రోకర్ల యొక్కయు స్థాంపు (మద్ర) వేయబడియుండి కచ్చి కంట్రాక్షనుకు గానియే అకౌంటెంటు జనరలునకై నాని కంట్రాక్షనుకుగాని యేదైన గవర్న మెంటు (తైజరీ) వద్దగాని సబ్ (తైజరీ) వద్దగాని దాఖలు చేయబడు యద్ధపత్రముల కొరకైన దరఖాస్తువీడ అట్టి బ్యాంకర్లకును ప్రోకర్లకును నూటికి రూ. 0-2-0 చొప్పున ప్రోకరేజీ యియ్యబడును.

ప్రసిద్ధులైన బ్యాంకర్ల ద్వారాగాని (ప్రోకర్ల ద్వారాగాని యద్ధపత్రములు కొనుటకొనకై ఇండియా (తైజరీ) బిల్లులకూడగాని చెల్లించబడు ఏదైన మొత్తమువీడ (వెసిడెన్సీ బ్యాంకులచే నూటికి రూ. 0-1-0 చొప్పున ప్రోకరేజీ అట్టి బ్యాంకర్లకుగాని ప్రోకర్లకుగాని చెల్లించబడును.

పోస్టుఆఫీసు 5 సంవత్సరముల రాక్షసుపు సర్టిఫికేట్లు (వచ్చుబడి పన్ను మినహాయించబడినవి.)

రూ. 10, రూ. 20, రూ. 50, రూ. 100, రూ. 500, కొనవచ్చును. జారీచేయబడిన 5 సంవత్సరములకు తరువాత చెల్లించబడవలసినవి.

జారీ వెల రూ. 7-12, రూ. 15-8, రూ. 28-12, రూ. 77-8, రూ. 287-5.

6. పాస్టాఫీసు 5 సంవత్సరముల రాక్షసుపు సర్టిఫికేట్లు నేవంగు బ్యాంకీ పనిచేసే యేపాస్టాఫీసులలో నైనను ఎప్పుడైనను కొనవచ్చును. ఏ ఒక మనిషియైనను రూ. 10,000 ల గరిష్ట మొత్తమునకు మించి ఉంచుకొని యుండగూడదు.

7. ఆ 5 సంవత్సరముల కాలములో ఎప్పుడైనను జారీ చేయ పాస్టాఫీసువద్ద ఈ సర్టిఫికేట్లు, వాటికి మొదట చెల్లించియున్న మొత్తమునకు ఏసందర్భములోగాని తక్కువ గా తుండు రేట్లప్రకారము రాక్షసుగా మార్చుకొనవచ్చును. ఈ వివరములును ఇతర వివరములును ఏ పాస్టాఫీసు వద్దనైనను తెలిసికో వచ్చును.

ఎల్. డేవిడ్సన్,

(1181)

ఆఫీసు చీఫు సెక్రటరీ.

రాజకీయ సంస్కరణములు.

(6)

ఆంధ్రనాయకుల యభిప్రాయములు.

ఆంధ్రరాష్ట్రీయ సభ.

I

ఆంధ్రప్రతికాసంపాదకునకు:

అయ్యా, ఆంధ్రరాష్ట్రీయ సభ గుంటూరులో శనివారము కూడనున్నది. అందు మితవాదులు జాతీయవాదులు సమావేశమగుదురు. అట్టి తటి మాంటేగ్యూ షెయ్యువర్లగార్ల సంస్కరణ ప్రణాళికను ఎట్లు విమర్శింపవలెనో ఆలోచింపవలసి యున్నది. ఇయ్యది ప్రకటించిన నాటనుండి జాతీయవాదులు అసంతృప్తిని బెల్లుచు వానిని నిరాకరింపబడినదని కోరుచున్నారు. మితవాదులమని పిల్చుకొనువారు సహితము అసంతృప్తిని తెలియచ్చిరి. కాని కొన్ని మార్పులతో అంగీకరింపుడు మనియు నిరాకరిం జేకేమమునకు భంగకరమనియు నీకులను బోధించుచున్నారు. ఇట్టి సభయమున జనల కర్తవ్యము తెలుగుకు దుస్పాద్యముగా నున్నది. జాతీయవాదులు తమ పట్టుదలను విడువకున్న మితవాదు లొక్కమ్యడి కాంగ్రెసు నుండి చీలి వేలుకాంగ్రెసు చేయదురనియు అట్టి వివత్తును కొలగించుటకు కొంతవరకు రాజీనామా తుడుచ్చుకొనుట అత్యవసరమనియు రాజకీయ విషయములందు శేవలము మనస్సాక్షివైన ఆధాంపడియుండుట అసంగతమనియు చెప్పి దేశనాయకులు కొందరు రాజీలకు తుడుచ్చుటకై విశ్వప్రయత్నములుచేసి చెప్పిపురియును జరిగిన మన తమిళ సోదరుల సభయందు ఒక తీర్మానము గావించిరి. ఆ తీర్మానమునకు మితవాదులందరు ఒప్పుకొందురనియు అందువలన కాంగ్రెసుకు రాజున్న ముప్పు దొలగుననియు నిండు సభయందు హైందవులందరును వికకంత్వముగ ఈ తీర్మానమునే నామోదించవచ్చుననియు సంపాదకులు గల్పించిరి. కాని ఆశేతులకు ఈ కోరికలు రిత్తకోరిక లనియు ఒకవేళ కొనసాగినను దేశమునకు కలుగబోవు ప్రయోజనము పూర్వంబనియు గట్టి నమ్మకము గలిగెను. ఏలనన మాంటేగ్యూ-షెయ్యువర్ల ప్రకటనా స్వరూపమునకు కారణములు హైందవులు. ప్రస్తుతము బాధ్యతాయుత పరిపాలనమునకు అనర్హులనియు, వారిలో వారికి మతవైషమ్యములు మెండుగా నున్నవనియు, విద్యాధికులు వారి యనుచరులు నగు కొద్దిమంది మాత్రమే రాజకీయపరిజ్ఞానము గల్గి మార్పుల వాంఛించుచున్నారు, గాని జనసామాన్యమునకు మార్పుల విషయమై చింతయే లేదనియు రుతుయొక్క తేమమును కాపాడవలసి యున్నదనియు, హైందవులను మహమ్మదీయులును ఏకీభరించునట్లు కనబడినకు వారిలో వారికి అత్యంతల హములు నశించుట దుర్లభ మనియు, విద్యాధికులు దేశనాయకులుగా గన్నట్టివను సమయము వచ్చినపుడు వీరి నాయకత్వము సంజోహస్పదమనియు మాంటేగ్యూగారి వివేకియందు దెల్పి యున్నారు. ఇట్టి భావములే వారి మధ్య నిచ్చిన ఉపవాసములందును ఇవిడి యున్నవి. ఈ మూలకారణములను మన మంగీకరించితిమా వారి ప్రణాళిక నంగీకరింపక తప్పదు. అందు ఎట్టి మార్పులను చేయరాదు. వానిని అనంగీకారము అని నిరాకరించితిమా వారి ప్రణాళికను నిరాకరించి స్వయం నిర్ణయనూత్రముల ననుసరించి మన కట్టి సంస్కరణములు కావలెనో వానిని కోరకచ్చుచుగాని మాంటేగ్యూ షెయ్యువర్లగార్ల సంస్కరణ ప్రణాళికను సకరింప నెంచుట అసంబద్ధము. హైందవులలో నెవ్వరైనను నైనదహరించిన లక్షణములలో ప్రభుత్వమువారితో శేకీభరింతురేని వారితో మనము ప్రసంగించుట అసంగత్యము. ఏదిఎట్లున్నను ఆంధ్రదేశమునందుమాత్రము అట్టి వివరీతభావు లుండురని నేనునమ్ముచాలను. ఆంధ్రమహాసభలను ఆంధ్రమండల సభలను చూచినవారల కందరకును ఎట్లు సామాన్యదేశములు రాజకీయవిషయకచర్యలందు పొల్లొనుచున్నారో విదితము గాగలదు. చాలాభాషా నెరింగినవారికన్న సామాన్యదేశీయులే అధిక సంఖ్యాకులు సభలకురుదెంచుటయు విశేష అభినివేశమును చూపుటయు ఎరిగియే యున్నాము. అట్టి తటి మన ఆంధ్రదేశమున సామాన్యదేశములకు రాజకీయపరిజ్ఞానములేదనుట కల్లు. మతభేదములును కులభేదములును మన ఆంధ్రదేశమునందు నున్నను ఎప్పుడును వైషమ్యముల కారధారముగాలేదు. కందుకూరి వీరేశలింగము పంతులవారి సాయమున ఆంధ్రదేశమున కట్టి ముప్పు తొలగినది. కాన ఆంధ్రము మాతని సంస్కరణ ప్రణాళికయొక్క ఆధారము

త్రములను అంగీకరింపజాలరు. అందువలన అట్టి వివరీతభావముని రిములైన సంస్కరణములు అసంకృప్తి చేతువు లగుటచే నిరాకరించుట అత్యవసరము. కాని ఇంకెలో వెంటనే మనమిది వాదసోదరులును రాజీతురుపు ముమిత్రులును మన పజ్జతో "మీరు చెప్పిన దెల్లయు సత్యమేగాని దే త మం తం. ఒక్కభావముచూపవలదా? తొందరపడిన కార్యము చెడు"నని హితవాక్యముల బోధింప నెంచును. కాని ఈ కృత్రిమముల వలన ఆంధ్రము మోసపోరిన వాడు గట్టి నమ్మకము గల్గెను. హిందవులును మహమ్మదీయులును గాజీషడి సంస్కరణపద్ధతుల కంగీకరింపగా ఇయ్యది వై 'రాజీ'గాని లో రాజీగాదని చెప్పిన మాంటేగ్యూగారికిని మన గూఢచార సోదరశత్రుములతో గమనించు ప్రభుత్వమువారికిని ఇయ్యది బలవంతపు రాజీగాని నిజమైన మృదావృత్త్యుమైన అభిప్రాయ ప్రకటనము గాదని తెలియదా? ఇందు ఎవరిని సమ్మింపవలెము? వాదాగారు మద్రాసు రాజీనామాను చూచియు నమ్మకాలక చేటు కాంగ్రెసును పెట్టెదమని ప్రకటించియున్నారు. అంగార మితవాదులును వారితో శేకీభరించుచున్నారు. జాతీయవాదులు మద్రాసునభియును జరిగిన తీర్మానమువలన అసంతృప్తి చెందియున్నారు. సిడెకహము పాక్షికులు మన కృత్రిమ ఏకకంఠమునకుజంతులలేదు. కాన ఆంధ్రసోదరులారా మీరును పెడప్రోవబోకుడు. మీకర్తవ్యమును నిర్ణయించుకొనుడు. ఫలము వై నాభీకము. మనోసాంఘియుల నెరుంగునప్పుడు రాజీనామాలకు తావులేదు. ప్రభుత్వమువారు మనయభిప్రాయముల గోరిగిగాని మనరాజీనామాలకు గోరలేదు. కనుక సభయనునకు వెనుకాడక మనజాతీయ జాదవలమును నిరూపించి మలిమములు పోనాడి మీ నిజమైన అసంతృప్తిని దెలిపి కృత్రిమములు గండు. ఫలితమా మనచేతిలోనిది గాదు. ఇంత రిత్లో మన హిందూదేశమంత్రాగారు మనదేశమునకు వచ్చి విచారణసత్వి సంస్కరణప్రణాళిక పొక్కవని ప్రకటించెదరని ఎవ్వ రెంచిరి? ఎవ్వరికృపచేత రే మహాప్రపంచమంతయు నడచుచున్నదో ఎవ్వరికీలకేత ఉప్రపంచము తాముమా అగుచున్నదో ఎవ్వని అసంతోక క్షివలన మన మెటుంగరాని కార్యములు నెఱవేలుచున్నవో అట్టిసర్వేశ్వరవికృతవలన మన కనతి కాలమున స్వపరిపాలనము రాకతప్పదు. కనుక మీవిధ్యుక్తముల నెఱవేర్చుడు. వెనుకాడకుడు. ఆంధ్రుల వ్యక్తిని పోనాడక కార్యకూతుల మనిపించుకొనుడు.

వెలగపూడి సుబ్బారావు.

II

13 వ తేది సంచికా శేషము.

ఆంధ్రప్రతికాసంపాదకునకు:

అయ్యా, మీరు జూలై 12, 22, 31 వ తేదీలను, ఆగస్టు 1 వ తేదీనను, న్యూయిండియా ప్రతికయందు తమ యభిప్రాయములను తెల్లించిరి. ఈ ప్రణాళికయందు మీరు చూపిన లోపము లేదని యన.

- (1) బ్రిటిషు పార్లమెంటు వారికున్న బాధ్యత తగ్గించక పోవుట.
- (2) ఇండియామంత్రిగారి ఆలోచనసభను తీసివేయక పోవుట, ఇండియామంత్రి శీతము బ్రిటిషు బడ్జెటులో చేరినను ప్రయోజనము లేదని గుఱపుచేసిరి.
- (3) ఇండియా ప్రభుత్వములో మార్పులు చేయబడుట.
- (4) రాష్ట్ర ప్రభుత్వములలో "యంత్రులు, కార్య నిర్వాహక సభ్యులు." "స్వాయత్త ప్రభుత్వ కార్యాలయ" అను విభజనములు సమంజసములు గావనిరి.
- (5) ఇండియా ప్రభుత్వము రాష్ట్ర ప్రభుత్వముల సభ్యుల చేయబడిన అధికారవిభజనము తృప్తిగా లేదనిరి.
- (6) బడ్జెటునియములు ప్రజలకు లాభకారి గావనియు, అధికారవర్గపువారి స్వేచ్ఛకు లోటు లేదనియు చూచించిరి.
- (7) ఇప్పటికంటె గవర్నరుల యధికారవిజృంభణము.
- (8) ఇండియా కాననసభకును, రాష్ట్రీయ కాననసభలకును మధ్య గావించబడిన అధికారవిభజనమువలన కలుగు చిక్కులు.
- (9) ప్రజలకు సంపూర్ణమైన బాధ్యతలేని రాష్ట్ర ప్రభుత్వములకు అధికారములు వృద్ధి చేయుట.
- (10) రాష్ట్ర ప్రభుత్వములకు సభికారములు పెరిగినను, ఆప్రభుత్వములు కాననసభలకు బాధ్యులు గాకుండుటవలన నిరంకుశాధికారమే వెరుగును.

(11) గ్రాంధుకమిట్టి ప్రతిచట్టము విచారణలకు ముందు తాత్కాలికముగా గవర్నరుచేరి నియమింపబడుట చేత ప్రజలకు వానియందు విశ్వాసముండదు. గవర్నరులయందు దోషాలోచనము చేయ వీలుండును.

(12) కొత్త పన్నులు వేయు సభికారముతో మంత్రులకు కొంత జోక్యమున్నను, ఈ విషయములను గూడ కంసిల్ ఆఫ్ స్టేటు, గ్రాంధు కమిటీలకును పూర్ణాధికారముండుటచేత కాననసభలకు మంత్రులకు నీయబడిన యధిక్యము మృత్యుము. ఈ ప్రణాళికలో వీరి కగవడిన మంచి యంశములు స్పష్టములు.

(1) సివిల్ సర్వీసు ఉద్యోగములను గూర్చిన సలహాలును, (2) రాష్ట్ర ప్రభుత్వములకు కలగజేస్తూ ఆర్థికాధికారములు (3) ఇండియా ప్రభుత్వమునుండి కొన్ని కాఖలు రాష్ట్రప్రభుత్వముల స్వాధీనమగుట.

వీరి విమర్శనము చాల నూత్నబుద్ధిగో జేయబడినది. పార్లమెంటు, ఇండియా మంత్రులనభి, ఇండియా ప్రభుత్వము తీర్మానము 1858 కిని ఇప్పటికిని మార్పులు చెంద లేదని నూచించిరి. రాష్ట్రములలో మంత్రులకు రానున్న యధికారములన్నియు కలిపినను ఇప్పుడున్న ప్రాంత వక కాన్వెన్షన్ ర్యామా క సభ్యుడు చలాయించుచున్న అధికారము కన్న హెచ్చుగాదనిరి. ప్రజాయత్త స్వాతంత్ర్యములుగా చేసిన విభాగములను, మంత్రులు కార్యనిర్వాహకులను భేదములును, కాంగ్రెసు-లిగు ప్రణాళికమీద మాంటాగ్యుగారు చేసిన విమర్శనమునకు తప్పుక గుటీయగుననిరి. స్వల్ప మోతాదులలో స్వాతంత్ర్య మిచ్చుట నవ్వదాయకమనియు, ఈ ప్రణాళిక ప్రజలలో నుత్సాహము పురికొల్పజాలదనియు ఒప్పుకొనుచుండిరి. వీరు చేసిన విమర్శకును, నిరాకరణ వారులు చేయు విమర్శనకును భేదమేమియు లేదు. కాని వీరెటులనో నిరాకరణవాదమును నిరాకరించుచు ఆ పక్షపు నాయకులను నిరసించుచు, కొన్ని మార్పులుచేయుటకై ప్రభుత్వమువారిని గోరుదని ప్రజలకు సలహాచెప్పిరి. సివిల్ సర్వీసు ఉద్యోగములనుగూర్చి పూర్తిగా సంకసించక పూర్వము పంతులవారుమాడ మాడకొల్పాలో ఈ భాగమునై చెప్పబడిన అంశములు గమనించుట మంచిది. వీరు ఈ ప్రణాళికను తాగుచేయుమార్గములను సూచింపలేదు. రాష్ట్రములలో ప్రజాయత్తములు చేయదలపని కాఖలను ఇండియా ప్రభుత్వముకింద నుంచువనిరి. ఈ మాంపుకట్టిచేసిన ఈ ప్రణాళిక సాధ్యము నుండునా?

ఇంత గుణవిరహితమై, లోప భూయిష్టమునైన, యాకురూపినిచూచి పంతులుగారు వ్యామోహమును పొందిరి? ఈ "తప్పులతడక" వీరిమనమున కట్లు నచ్చెనో? వీరు కాంతస్వభావులు. పోరాటమున కుద్యుక్తులుగారు. వీరి తర్కప్రాబల్యమునకు సంకసించి, వాదమున కెదురుగాని సిద్ధాంతమునకును, సిద్ధాంతవ్యాప్తియనకును నగవకతెప్పును. వీరి తరువాత యోజింపబడిన డాక్టరు పట్టాభిశేకారాచయ్యగారి యభిప్రాయములు ఈ ప్రణాళిక ప్రచురముగాకంబుండే ప్రాయబడిన "భాధ్యతా యు త ప్రభుత్వము - చితు" అనుపేరిట వీరివ్యాసము కిని జాలయి లేని న్యాయుండియాలో ప్రచురమయ్యెను. అందులో కాంగ్రెసు-లిగు ప్రణాళిక యనాలోచితముగా నేర్పాటు గావించబడినట్లును, 20-8-17 వ తేదీన ఇండియామంత్రి చేసిన ప్రకటనను ప్రజలగృహచేసకొనలేదనియు, అప్రకటన మనంతిగమైనను కాంగ్రెసులిగు ప్రణాళికను పునర్వ్యవస్థము చేయలేదనియు వీరు వ్రాసిరి. ఇండియామంత్రి ప్రకటన నామోదించిన కర్మిగుగారు చెప్పింట్లు కాఖాస్వాతంత్ర్యపద్ధతి నొప్పుకొనకలసినప్పు నని సూచించిరి. వీరి వాదమునే 18 వ జూలయి చెన్నపురిలో జరిగిన విమర్శనసభలో వెల్లడింప గౌరవనీయు లగు శర్మగారు తగిన సమాధానమును జెప్పిరి. మాంటాగ్యు ప్రణాళిక ప్రచురణానంతరము, వీరి ప్రణాళికను విమర్శించుచు వ్రాసిన దీర్ఘ వ్యాసములు జూలయి 18, 18, 19, 24, 25 ప్రతికలలో ప్రకటింపబడినవి. ఈ వ్యాసములలో సారాంశములు రెండు (1) ఈ ప్రణాళిక ము నిబేదికమును నిరుత్సాహకరమై, దేశయుల కాగ్రహవేషములు కలిగించుచున్నవి; (2) కాని దీనిని విపులముగా, సవిస్తరముగా చదివి, యోజించి, మార్పులు సూచించి, మార్పుల కామోదమునుపొందుట ప్రజలకర్తవ్యము. ఇదియట్లుండ, మదరాసులోని ఉపన్యాసములలో ఈ ప్రణాళిక కర్మిగుగారి విధానము ననుసరించి యున్నదిగాన దీనిని ఖండించక తీరదని డాక్టరుగారు నెలవిచ్చిరి. రామచంద్ర రావుగారు చూపిన లోపములలో చాలు మరికొన్ని లోపములను డాక్టరుగారు చూపించియుం

డిరి. వారికింకె వీరు వాక్కుటిచును చూపి యుండిరి. కర్మిగుగారి విధానమువలంబించిన మాంటాగ్యుగారు భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రముల నివ్వడే స్వతంత్ర మండుట కై వ గ చి రి. రాష్ట్రములలో ప్రజాయత్త స్వాతంత్ర్య కాఖలను గూర్చి విమర్శించుచు, ఆ భాగములో మార్పులు సూచించుట మాంటాగ్యు ప్రణాళికలోని ప్రధానసూత్రముల సంకరించుటగాన అట్టి పనికి తాము పూననునిరి. ఇతరులను పూనకుదని సలహా చెప్పిరి. ఈ వ్యాసమును వారు ఇతర భాగములను విమర్శించునపుడును, మార్పుల సూచించునపుడును, ఏల జ్ఞానకమునం దుంచుకొనలేదు? ఆ ప్రణాళికలోని ప్రధానసూత్రముల సంకరింపక వానిలో స్వల్పపుమార్పులు గోరుటయెట్లు? ఆ ప్రణాళికను పూర్తిగా రూపుమాప గల మార్పులు గోరునపుడు, అన్యధా ప్రణాళికయొక్క అంగీకారమగునా? వీరు ప్రజలకర్తవ్యమని నిర్వచించిన విధి ఋజుమార్గమగునా? వీరి ప్రణాళికయందలి లోపములను వెల్లెబ్బుచుటయందు జాపిన శ్రద్ధ కొత్తమార్పుల సూచించుటయందు జాపలేదు. అచ్చటచ్చట శోధ యొక మార్పు అవసరమని తెలిపినను, ఏయే మార్పులు చేసిన నియమి ప్రణామోదము బడయనో, తమకైనను తృప్తి కలుగునో తెలుపలేదు. ఇన్ని వ్యాసములు వ్రాసినపిదప, ఆగస్టు 6 వ తేదీ న్యాయుండియాలో "న్యాయకాఖయ, పోలిను కాఖయను" ప్రజాయత్తములు గాకుండ యున్నప్పటికిని, రాష్ట్రప్రభుత్వములలో తక్కిన కాఖలు ప్రజాయత్తములైన సంస్కరణములు గ్రాన్యాములని సూచించిరి. ఈ యభిప్రాయభేదమునకు కారణమేమి? మరయు ఆగస్టు 10-వ తేదీన ప్రచురమైన కృష్ణాపత్రికలో రాష్ట్రప్రభుత్వములలో కాఖాభేదము లుండగూడదనియు, మద్రాసు రాష్ట్రమునకలాని తక్కిన తీర్మానములు తమకిష్టములనియు తెలిపిరి. ఈ మార్పు ఎపుడుగలిగె? ఆ ప్రాంతముననే కల్లూరి నూర్యనారాయణరావు గారు తమ యభిప్రాయమును ఆంధ్రపత్రికలో వెల్లెడిరి. ఈ రెంటికిని సంబంధము గలదా?

ఏది యెట్లున్నను, ఈ కురవానకునకు, ఈ రాజీపద్ధతుల యున్నేషణమును, తదర్థమై శ్రమపడుటయు, ప్రజలను రాజీకై పురికొల్పటయు, ఈ మొదలగు గుణములెప్పుడు, ఆలవాటుపడియె? చూరాచూరిగా ముడుసలినాయకులలో పోరాడి, యువకుల భావోజ్జ్వలములను నిరసించక, అభిగృహీతాయకములగు నూతనాంశముల స్థిరపరప ప్రయత్నించు వీరియందలిమార్పు ప్రణాళికలోని మార్పులకన్న, మిక్కిలిగా విషాదమును కలిగించుచున్నవి. వీరింకను నయోవృద్ధులు గాతేదు. ఆరోగ్యాభివృద్ధి సమిత్రము అభివేషించిన ఉదకమండలపరిసరముల జరించు ఘనాఘనసంపర్కము దీనికి కారణము కాజాలదు.

వీరు మాంటాగ్యు ప్రణాళికలోని ప్రధానాంశము లేని యని గ్రహించిరి ప్రాతిపదిక యేది? అతని ప్రాతిపదిక సంగీకరింపని వారికి తన ప్రణాళికను విమర్శించుచున్న లేదని యామన నుడిచి యుండలేదా? అట్లుండ ఏలగున, ఈ ప్రణాళికను జేసోపకారిగను, ప్రణాళిప్రాయప్రకారముగను మార్పునగు? అట్టిమార్పులులేనివో, తస్మిన్ కల మార్పులవని ప్రయోజన మేమి? అట్టిమార్పుల నాలోచించుటవలన ప్రాతిపదిక సంగీకరించినట్లు ఇతరులు దురూహ పొందరా? లండన్ లైయు అప్పుడే, అట్టి పెద్దగృహులు చేయుటలేదా? వీరిమనస్సు నిశ్శలమైంట్లులేదు. ఇంకను అభిప్రాయములు మారుచున్నట్లు దోయచున్నది. చిట్టచివరకును వీరును నిరాకరణవాదు లగుటకు వీలులేదా?

ఇక గౌరవనీయు లగు శర్మగారి స్థితి విచారితము: మదరాసులో జరిగిన చర్చలను వీరు పాల్గొనిరి. ప్రజలయందు భేదములుండరా దనియు, కాంగ్రెసు లిగు ప్రణాళిక తప్పుని రుజువుగాలే దనియు, మాంటాగ్యు ప్రణాళిక నిస్సారమగుటకును వీలులేదనియు, కార్యసూచలయన ప్రభుత్వమువారకున్న కష్టములు గమనించుట మంచిదనియు నెలవిచ్చిరి. అట్లుగను నించునపుడు స్వయంసిద్ధయనూత్రమును ప్రజలు విస్తరింపకలయునేమె యని సంకోచించిరి. యువకు లగు నాయకులు ముసలి నాయకులను తిట్టగూడదనియు, తామొక నూత్న పద్ధతి ము మధరాను అవసరసభ గూడునంతలో తయారుచేయుదుమనిరి.

మదరాసుసభ అయిపోయి 12 రోజులయినను ఈ నూతనపద్ధతిను బయలు వెడలలేదు. మదరాసు మిలివాదుల ప్రకటనను సంతకముచేసి యుండలేదు. ఆగస్టు 5 గల న్యాయుండియాలో ప్రచురితమైన ప్రకటనలోను జోక్యమును గలుగజేసికొనలేదు. ఇంతవరకు వాటముగా తిట్టముగానున్నను

అవసరాంధ్రసభలో బయలుపడక తప్పదు. ప్రణాళిప్రాయము గమనించి, అనుసరింపదలచిరా? అదియును నాయకు లుండదగిన యుత్తమగుణములలో నెక్కుటి కనుక మేలే.

నిరుదు జరిగిన అవసరాంధ్రమహాజనసభయొక్క ఆవ్యాస సంఘాధ్యక్షుడుగా నుండి మహావన్యాసముచేత నాంధ్రలోకమును రంజింపజేసిన కాశేశ్వరరావుగారు తమ యభిప్రాయమును ఖచితముగా జాలయి 15 వ తేదీని ప్రచురించి యీ ప్రణాళిక సంగీకరింప జాలమని స్పష్టపరిచిరి. ఆంధ్రోద్యమ స్వరాజ్య నివాదములతో సంవత్సరమునుండియు నాంధ్రకత్రికను నింపి నిబిడికృతముగ జేయుచున్న శేషగిరి రావుగారి సమయముననే తమ యభిప్రాయము ప్రథమమున నాంధ్రభావలోనే ప్రచురించిరి. నిస్సందేహముగా, నిర్వాషిజ్యముగా వీ మాంటాగ్యు ప్రణాళికను నిరాకరించుట ప్రజల ప్రస్తుత కర్తవ్యమని కడు నిపుణతతో సిద్ధాంతీకరించి యుండిరి. వారి యభిప్రాయమును మార్పుకొనలేదు; మార్పుకొనరు.

జూలయి 15 వ తేదీగల న్యాయుండియాలో సరిసింహరాజుగారి యభిప్రాయములు ప్రకటితములు. మాంటాగ్యు ప్రణాళికలో స్వయం సిద్ధయనూత్రము ముతకబడిన దనియు, ప్రజాస్వామికమునకు నకుని రంతు కాధికారమునకు రాజీతుడర్ప ప్రయత్ని ము లున్నవనియు వీరు కనిపెట్టిరి. స్థానికస్వపరిపాలనము విషయమైన మార్పులకు సంతసిందిరి. ఈ స్థానికవిషయము రికక్షప్రభువు కాలమున చేయబడిన చట్టములోను అనుకూలముగా తీర్మానింపబడి అమలులోనికి రాకుండనన్నది. ఈ మాంటాగ్యుగారాస్థానిక విషయములో తృప్తిపరుపజూచిన పారపాటు. వారిది యొక గొప్పగా తమ నిజేదిముగూ వ్రాయుటయు, రాజాగారు వాని గొప్ప జేసి సంతసింపుటయు ననుచిరుములు. దీనికిగాను ఇండియామంత్రిగా రిచటికి రాజేల? ఇంతవ్యయమేల? ప్రణాళికలోని తక్కినసలహాలలో చాలభాగమును, రాజాగారి గొప్పకొనలేదు. తామేమి చేయదలచినదియు, ప్రజలకర్తవ్యమేమైనదియు వీరు సూచించియుండలేదు. కాని వీరు మద్రాసు మిలివాద నాయకులు. జూలయి 27-వ తేదీ ప్రచురించిన ప్రకటనలో సంతక మిడుటకు సంగీకరించినారు. కాన వీరిని ప్రణాళికా సంస్కరణవాదులుగా పరిగణింపవలయును.

భారీస్తర ప్రణాళికగారు ఇదివరకు రాజకీయ కృతచారములలో హెచ్చు జోక్యము కలుగజేసికొనక యున్నను, ఈ ప్రణాళికమీద తమ యభిప్రాయమును మదరాసులో జరిగిన చర్చసభలో తెలిపియున్నారు. అప్పుడీ ప్రణాళికను వెంటనే నిరాకరింపకలెనని తెలిపియున్నారు. తరువాత ఈ వెలరిక తేదీ న్యాయుండియాలో నొక వ్యాసమును వ్రాసి, యీ ప్రణాళిక కర్మిగుగారి సృష్టియనియు, ఇండియాజేకము కోరినదిగాని బ్రిటిషుపార్లమెంటు వార్షిక్తము చేసినదిగాని ఇయ్యదిగాదనియు మిలివాద నాయకుల తెదరింపుట జంక నరసరము లేదనియు సూచించిరి. మదరాసు అవసరసభలో కొంత రాజీకై వీరు తమ యంగీకారమును వెల్లెడిరి. కాని మిలివాద నాయకులు ప్రత్యేక సభి జేయనెంచివారు గనుక, ప్రణాళికగారు తమ రాజీన వదలుకొని మొదటికలెనె నిరాకరణవాదమునకు తిరుగుదు రని నమ్మకలసియున్నది.

గుంటూరుజిల్లా ప్రకటనలు రెండు. రెంటిలో భేదమున్నదని కొంతమందికి సంజేహము గలుగుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. మొదటి ప్రకటన శ్రీ ఉన్నవ + శ్రీ నారాయణ ప్రభువులు పంపినది. వారు స్పష్టముగా నీ ప్రణాళికను నిరాకరించిరి. రెండవ ప్రకటన జేకేధర్మలకు శ్రీ కొండ వెంటటప్పయ్యగారు మొదలగు ప్రముఖులచే పంపబడినది. అందులో కాంగ్రెసు లిగు స్పీకముకన్న జేకోకట్టి ప్రజలయూ మోదమును బడయ జాలదనియు, వాని ప్రధాన సూత్రములు చొప్పించిన గాని మాంటాగ్యు ప్రణాళిక నిరాదరణీయమనియు తెలుపబడియున్నది. దీనిని బట్టిమాడ రెండవ ప్రకటనను సంతకములు చేసినవారు గూడ నిరాకరణ వాదులనియె తెలుచున్నది. చిట్టచివరకు వ్రాసినను శ్రీకల్లూరి నూర్యనారాయణరావు గారి వ్యాసము కడుమనోహరముగ నుండి, ప్రణాళిపాశుశ్యమునకు నచ్చునట్టి కారణములతో నిండియున్నది. వారు స్పష్టముగా దీనిని నిరాకరింప మని యభిప్రాయమిచ్చిరి. ఇంతవ పూర్వమే, జూలయి 28 వ తేదీ న్యాయుండియాలో గొఅమంచర్ల కృష్ణ రావుగారు వ్రాయుచు యీ ప్రణాళిక మిక్కిలి యాభాగము కలుగజేయుచున్నదనియు, ప్రజల వ్యాసమృతమైన యాశయముల తృప్తిపరక

ఎం. వి. ఎస్. శర్మ.

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ :

అయ్యో, రాజమహేంద్రవరమున వై సుస్మరణము లను గూర్చి వ్యాసతీ సుబ్బాపురా పంతులు బి. ఎ. బి. ఎస్. గారి ముగ్రాసాధిపత్యము క్రింద కడచిన వార మందు నాలుగురోజులు సామంతులములందు 6 మొదలు 8 గంటల కంటే గాఢములైన చట్టము జరిగినవి. పట్టణ మందలి విద్యార్థులకు లగు పాఠశాల పూర్వము మాటలాడిరి. ఆగ్రాసాధిపతి గారు తొలుతొల్ల ఉపాధ్యక్ష మొసగు టలో నీ సుస్మరణములను గూర్చి ఎస్. ఎస్. సుబ్రహ్మణ్య అయ్యగారి ఆభిప్రాయమును జనమెవరి నట్టివారు కొందఱు కల రనియ్య, వారు సుస్మరణములను సుప్రజ్ఞా తిరస్కార భావముతో కాదనలము నని చెప్పుచుండిరియు, మఱి కొందఱు రాజాధిపతియగుననియు, కొందఱు మార్కులను సంతోషించుచున్నారనియు చెప్పెను, తమ యభిప్రాయములలో ఈ సుస్మరణములు నిరంకుశాధికారత్యమునకును ప్రజా పరిపాలనాభిలాషకును రాజీనామా లాగున తోచుచున్న దనియు నీనినై మనయుద్దేశములు కల్పించవలసి యందు ననియు జెప్పిరి. తరువాత సారంగు భీమకేశవరావు పంతులు గారు తాము సుస్మరణ కథక మంతయు పూర్తిగ చదువలే దనియు రాష్ట్రవిషయైకభాగమునై తమరు విమర్శనీయులమ యలమనియు, అందువిషయమై పథకమును మంచియేర్పా టులే చేయవలసినదియు ధనము రాష్ట్రములనై పంతులులలో నిప్పటి కధ్యత్తివై నది మిక్కిలి శ్రేష్ఠతరమైనదియు నుడిచిరి. అనంతరము గంటి లక్ష్మన్నగారు తాము పోతుకు నదివినిట్లు త్వరితగతి సుస్మరణములు చదివెతిమనియు, చదివెంతలో పథకకర్తలు మిక్కిలి శ్రమతీసికొనియే వ్రాసి రనియు, వారి నుగ్రాసాధిపతియగు మార్కులు పై వనియు, వారి ఆభిప్రాయములను సామంతులములతో మనము చూడరలే ననియు, చెప్పెను మొత్తమువీధి పథకము చేకవలపాత్రము లను బట్టి బాగుగ నేర్చుకొని జవాబుదారి ప్రభుత్వమునకు నంతురస్థులమందు చేయవలసింది. కాని "గ్రాండు కమిటీ" "పోర్టుఫోలియోలైన మంత్రులు" ఇవి అవసరములు ప్రతిబంధ కములు కావున వాని తీసివేసిన పథకము సరిపోవునని వా యెచ్చిరి. వై నిరువురకు ను మునుముందు బి. బి. కృష్ణమూర్తిగారు పథక మెంతమాత్రము జవాబుదారి ప్రభు త్వమును నూచించుట లేదనియు ఆగస్టు 20 క తేదీనీ వాక్రచ్చిన దానికి నేటి సుస్మరణములు సరిపోవుట లేదనియు నుడిచిరి. కొన్ని విషయములలో కర్మణుగారి స్పీచ్ మే వీరి కంటే మేలని మాడ జెప్పిరి. లక్ష్మన్నగారి అనంతరము సాలస బాపనయ్యగారు తేదీ కొన్నికొన్ని మార్పులతో సు స్మరణములను అంగీకరింపవచ్చుననియు, స్వయంసిద్ధులవై మనగా ఎవరి పరిపాలన వారు నిర్ణయించుకొనుట యనియు ఇట్టి యుద్దేశముతో మనము నిర్ణయించుకొనవలసిన పరిపాలన మును మనము నిర్ణయించుకొనడం తిరస్కరింపదగిన దని ఎస్. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి యభిప్రాయమైయుండునని ము వాక్రచ్చిరి. తరువాత గజబద్రి రామచంద్రరావుగారు సుస్మరణ ములు మనకు సరిపడవని చెప్పెను తాము కొన్ని తీర్మానము లను వ్రాసి మార్కులు నూచించిరి. తరువాత అవసరాల రామా రావు పంతులుగారు లేచి సుస్మరణములు మనకు యావళ రించునని కావనియు వానిని మన మంగీకరింపరాదనియు, యుద్ధాంతరమునకు ప్రత్యేకపథక సమావేశము : సాంక్షేయము మీరు హిందూజాతియును స్వాతంత్ర్యము నిచ్చిరాముని యాదు గునెడల ఇవి కొన్ని స్వాతంత్ర్యపు సుస్మరణములను నిచ్చు చుంటిమి. వానిని కొన్ని మార్పులతో చాలచుండి మ్రోద వులు ఒప్పుకొనుచున్నార. కొద్దికాలముగా స్వాతంత్ర్య మిచ్చుచుంటిమని ప్రసిద్ధింతు విల్లుకుగారికి ఒప్పించుటకై పన్నిన పన్నాగమనియు ఇవి మనము ఒప్పుకొన్న జవాబుదారి మన దైయుండుననియు కాబట్టి తప్పక తిరస్కరింపదగిన వని యు జెప్పిరి. వీరిరువురికి ముందు నేటి కామేశ్వర రావుగారు సుస్మరణములు ప్రస్తుతరాజకీయ మహావీర్యము మనకు సరిపడునని కాకపోయినను, మనకంగీకారము లేనది శ్రేయోదాయకములైనవియు ఇప్పటికీనినీ మెలుగువలయునవ వనియు జెప్పిరి. అఖిల సచివమండలి యిచ్చిరనింపంతులు గారు తెలుగున సుస్మరణములు ఎంతమాత్రము మనకు సరిపడవనియు, కళ్ళనీళ్ళ కుతుకుకుననియు, మనము కద్దన్న ను మార్పులు నూచించినను అసలువి కద్దన్న మాటే నునియు మనకు సరిపడవని తిరస్కరింపదగినదనియు జెప్పిరి. సభవారు తరు వాత కొన్ని తీర్మానములు వ్రాసి, ప్రస్తుతపు ప్రజాసామాన్యమునకు ప్రజాసామాన్యమునకు సరియైన సుస్మరణములు కావని హెచ్చుపాత్రులైయున్నామనికల్పించి, అవి యిచ్చిన అంగీకరింపదగినవియైనవి సభవారు తీర్మానించిరి. ఈసభము ముం దు గ 17, 18 తేదీల వచ్చు ఆనందరాధరాష్ట్ర సభకు ప్రతినిధులను, బాంబాయిలో జరుగవచ్చు అవసర తేదీయ మహాసభకు ప్రతినిధులను మరల నెన్నుకొనిరి.

రాజమండ్రి
ఆగస్టు 14
మీసెక్రీటువిలేఖరుడు.

చెన్నపురి శాసనసభ.

నేటి దిన చర్య.

నేటి దినము తిరిగి 11 గంటలకు శాసనసభ సమావేశ మయినది. గవర్నరుగారి కార్యక్రమ వహించిరి.

గవర్నరుగారు.

సభాకార్యక్రమము ప్రారంభించుటకు పూర్వము ఈ క్రింది విధముగ నువ్వనిందిరి:— ఇండియా కార్యదర్శిగారి కలనా, మ మ్మ ప ద్మ గా రి రి ల న ను ప్ర క టి త ములైన రాజకీయ సుస్మరణములను స్థానిక శాసనసభలగా చర్చించి అనధికారసభ్యులయొక్క యభిప్రాయమును తీసికొన నలయునని ఇండియా గవర్నరు మెంటువా దత్తకపు చేసిరి కాన ఆసంగ్రహణై అనధికారసభ్యులు తమ యభిప్రాయములను ప్రకటించుట కవకాశమిచ్చుటచేసిరి. కాబట్టి రేపటిదినము 11 గంటలకు యీ ముదిరమునందు సమావేశమయి అనధికార సభ్యులు తమ యభిప్రాయములను ప్రకటించిన బాగుండునని తలచెదను. ఈ ఆభిప్రాయములను ఇండియా గవర్నరు మెంటువా రికి నవంబరు 1-న తేదీలోపున పంపవలెను గాన ఈవిషయ మై వారి యభిప్రాయమును వివగోరెదను అని చెప్పిరి.

గౌ. శివరావుగారు, బి. వి. నరసింహయ్యగారును, రామయ్యగారును, టి. రంగాచారియ్యగారును, తామింకను ఆరిపోర్టు పూర్తిగ చదువలేదనియు, పూర్తిగ చదివినగాని ఆభిప్రాయము లాపకుటకు వీలులేదనియు, గాన అది చదివి తర్వాతయమై తమలోతాము చర్చించి ఒక ఆభిప్రాయమునకు వచ్చుటకు కొంతకాలము పట్టు ననియు ఇంకను ఈ విషయ మై గీను మిత్తులతోను ప్రజలతోను అలోచించవలసియున్న దనియు గాన కొంత వ్యవధి కావలసియుండునని ము చెప్పిరి. తమ యభిప్రాయములు ఇండియా గవర్నరు మెంటువారికి పంప వలసింది. నవంబరు 1-న తేదీలోపునగావున నెప్టెంబరులో నైనను ఆక్టోబరులోనైనను సభగావించిన బాగుండునని చెప్పిరి.

గౌ. గార్డెనప్రేజరుగారు ఈ శాసనసభ నేటిదినము 2 గంటలకు ముగించి అనధికారసభ్యు లందఱును గలసి ఎవ్వకు సభ గావించవలసినది, ఏవి విషయములను గురించి చర్చ గావించవలసినది, ఏవిధమైన యభిప్రాయ మియవలసినది మొదలైన యంశములను చర్చించి తీర్మానించిన బాగుండునని చెప్పిరి. గవర్నరుగారును సభ్యులును వీరి నూచన నంగీకరించిరి. కావున నేటి మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు అనధికారసభ్యులు గూడి సభచేసి నైమంశములను చర్చించెదరు.

ఇండియా ప్రభుత్వమువారి స్థానిక స్వపరిపాలనా తీర్మానమునందలి నూత్రములను పరిశీలించి తెలియజేయుటకు అధికారాధికార సభ్యులతో నొక కమిటీ నేర్పరచవచ్చునని యొక తీర్మానమును గౌ. ఎ. ఎస్. కృష్ణ రావుగారి కవహించిరి.

గౌ. పి. శివరావుగారు తీర్మానము నామోదించుచు స్థానిక స్వపరిపాలనా తీర్మానమునందలి నూత్రములను సాధ్య మయినంత త్వరలో ఆచరణయం దుంచుటకు యత్నింప వలయునని చెప్పిరి.

ప్రభుత్వమువారి పక్షమున గౌ. పి. రాజగోపాలాచారి యరు గారి యిచ్చుననిందిరి. స్థానిక స్వపరిపాలనా తీర్మానము నందలి నూత్రములు యిండియా ప్రభుత్వమువారిచే నిర్మింప బడినవియు, యిండియా ప్రభుత్వమువారు తమ యధికారము లన్నియు, వారి యధికారమునకు లోబడి వారి నూచనలను ఆచరణయం దుంచుటకు తమ విధివ్యక్తమైన పనియనియు, గౌ. సభ్యులు అధికారాధికార సభ్యులతో నొక మిశ్రమ కమిటీ నేర్పరచి అందలి నూత్రములను పరిశీలించి రిపోర్టుచేయ మని నూచించుట నొనమనియు చెప్పిరి. కాబట్టి ప్రత్యేకము గా నొక కమిటీ నేర్పరచుటవలసి విశేషలాభము కలుగ జాలదని చెప్పిరి. పిమ్మట ఆ తీర్మానమునందలి లోకలు జిల్లాబోర్డులకు సంబంధించిన కొన్ని నూత్రములను వివరముగ చర్చించుచు డిప్యూటీ సర్జన్ జనరలు గావించిరి. తాలూకా జిల్లాబోర్డులలో వారుగావించిన యభివృద్ధిని అధికార సభ్యులకు మారుగా ఏయే ప్రదేశములందు ఎంతయిది అనధికార సభ్యులను నియమించినది వివరముగా లెక్క మార్పులు ముచ్చటించిరి.

ఒకనవరణ.

గౌ. రామశాధపురం రాజాగారు, తీర్మానములలో "పరి శీలించి" యను మాటను తీసివేసి "యికముందు ఏమిచర్యతీసి కొనవలసినది" అనుమాటలను చేర్చవలయునని నొకసవరణ నుపాదించిరి.

గౌ. అమాత్యును తేదీలోకొనూరు గారు సవరణ నామోదించిరి.

గౌ. ఎ. ఎస్. కృష్ణ రావుగారునూడ సవరణ నంగీక రించిరి.

గౌ. బి. క. రామానుజాచారియరుగారు గౌ. ఎ. ఎస్. కృష్ణ రావుగారిని తీర్మాన మునకు పొందుకొన మని గోరి.

గౌ. రామయ్యగారునూడ తీర్మానమును బలపరచిరి.

గౌ. ఎ. ఎస్. కృష్ణ రావుగారు, గౌ. రాజగోపాలా

చారియరుగారి స్పీచ్ వివరములలో వ్యాసములను ప్రభుత్వము వారు లోకలు బోర్డుల స్థితిని యభివృద్ధి చెందించుటకు ప్రయ త్నములు చేసియున్నారని తెలిసికొనుట కంతయు సంతోష ముగా నున్నదని చెప్పెను తీర్మానమును నొక్కట కట్టు ము లేదని చెప్పిరి.

"నెకెండరీ మార్కులను పరిశీలించు స్పీచ్ మును తీసివేయు నద్దేశ్యముతో గాని తక్ కొన్ని మార్పులు చేయున ద్దేశ్యముతో గాని మార్పుల విషయమును గురించి విచారించ వలయునను నొక తీర్మానమును, గౌ. ఎ. ఎస్. కృష్ణ రావు గారు సూచించుచు విద్యార్థులకు సరకు మార్పు లాపకుట లేదని యు మార్పులాపనపద్ధతి మిక్కిలి యంతస్తుగ నున్నదని యు అందుమూలమున విస్తారమునంది విద్యార్థులు వై ద్వాను లోనికి వెడలుట కవకాశము లేకుండ నున్నదనియు పాఠశాల విద్యార్థులకు మార్పులన్ని పద్ధతియును, "మాడరేషన్" పద్ధ తియును ఎంతమాత్రము సంప్రదించుటగా లేదనియు కాబట్టి ఆపద్ధతిని మార్పుట అత్యంతవ్యవసారికము కొత్తపద్ధతుల నిర్మించిన బాగుండు ననియు చెప్పిరి.

గౌ. బి. వెంకటపతి రాజుగారు తీర్మానము నామో దించుచు పోతుల విద్యార్థులకు కావలసినన్ని మార్పులను సంపాదించుకొనుటకు "మాడరేషన్" పద్ధతి కల్పించిన దనియు యీ పద్ధతివలన యుపాధ్యాయులయం దొక విధమై న యపమృత మేర్పడిన దనియు చెప్పిరి. ఉపాధ్యాయులు కొంతమంది విద్యార్థులకు ఎవ్వర మార్పులను మరొకతమం దికి తక్కువ మార్పులను యిచ్చుటకవకాశము లేకుండ "మా డరేషన్" పద్ధతిలో కొన్ని మార్పులు గావించిన బాగుండు నని చెప్పెను.

గౌ. జి. హెచ్. ప్రోటగారు ప్రభుత్వమువారి పక్ష మున ప్రభుత్వ మొసగు మూడరేషన్ పద్ధతిని దానియొక్క ముఖ్యోద్దేశ్యములను నుడిచిరి.

పిమ్మట ఎ. ఎస్. కృష్ణ రావుగారు "ఏయేపద్ధతుల నను సరించి యుపాధ్యాయులు పాఠశాలలో విద్యార్థులకు మార్పు లాపకుచున్నారో విచారించవలయును" అను నొక సవరణ నుపాదించిరి.

గౌ. బి. వెంకటపతి రాజుగారు సవరణ నంగీకరించిరి.

గౌ. జి. హెచ్. ప్రోట సవరించిన ప్రకారము తీర్మా నము నంగీకరించెదని చెప్పిరి.

గౌ. బి. వి. నరసింహయ్యగారు యీ సవరణ నంగీ కరించి తదనుగుణముగ విచారణ జరిపించునని లాభమేమి యనియు, ఏయేద్దేశ్యముతో విచారణజరుపుట కంగీకరించెదని యు ప్రశ్నించిరి తీర్మానమందలి యుద్దేశ్యముక విధముగను, సవరణ యుద్దేశ్యము నుయొకటి యనియు చెప్పిరి.

సవరించిన ప్రకారము తీర్మాన మంగీకరింపజెను.

సభవారు ఫలహారములకు లేచిరి. తిరిగి 8 గంటలకు సమావేశమగును.

1286 సాందర్భపత్రి

(సచిత్ర మాసపత్రిక.)

ప్రకాశకులు : గాడిచర్ల - రమాబాయి
(హరిసర్వోత్తమరాయ సతి.)

ఇందు జ్ఞానబోధకము లగు అన్ని విషయము లున్న వివరింతుము. అందరికి అర్థ మగునట్లుగా వ్యాసములు వ్రాయించుచున్నాము. ఇంగ్లీషుభాష లో పిల్లలకు ప్రజాసామాన్యమునకు పనికివచ్చు నట్లుగా ప్రకటితమగుచుండు పత్రికలతో సమాన ముగా దీనిని చేయదలచినాము. మొదటి సంచిక శ్రావణమాసము కడపటి శుక్రవారమున వెలు వడును. చక్కని కాగితము, ముత్యాలవంటి అచ్చు, మనోహర మగు చిత్రపటములు. సులభ శైలి. సుప్రసిద్ధ లేఖకులు. చందా సం॥ నకు రు. 3 0-0; ఏడేపత్రిక 0-8-0. విలాసము : మేనేజరు, సాందర్భపత్రి, మద్రాసు.

ఆంధ్ర పత్రిక

1918-వ సం॥ ఆగస్టునెల 16-వ తేదీ

శుక్రవారము.

రాజ్యాంగ సంస్కరణములు

ఆంధ్ర రాష్ట్రమున

V

కాంగ్రెసు విధానముచే ప్రజాప్రతినిధులకును, ప్రభుత్వ వ్యవస్థకును తరుచు పోరాటములు సంభవించుచున్నవి, అందుచే పరిపాలనము ప్రజామయముగా జరుగనేరదనియు, నివేదికగ్రంథకర్తలు చెలిపి యుండిరి. కాని, స్వపరిపాలనమును పూర్తిగా బొందనపుడు, ఎట్టి విధానమును తయారు చేసినను ఇట్టి సంఘర్షణము కొంతవరకయినను దప్పదని చరిత్ర సాక్ష్య మిచ్చుచున్నది. అధినివేత రాజ్యముల చరిత్రయే యిందుకు పరమ ప్రమాణము. ఇట్టి సంఘర్షణముల మూలముననే, అభివృద్ధి సాధ్యమగుచుండును. ఇట్టి సంఘర్షణముల నెవరును వాంఛించరుగాని, జాతీయజీవనాభివృద్ధి యందు, మిట్టకల్లములు లేక సమానభూమిపై మాత్రమే నడచుచుండుట సంభవింప నేరదు. మాంటెగూగారు నూతనముగ నిర్మించిన రాజ్యాంగవిధానము దయినను, పరిపాలనా విధానముచే సంఘర్షణమున కవకాశము గలుగునని నిర్మాణకర్తలే యాశ్రయించి వాక్యములం దంగీకరించి యున్నారు.

“రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమునందలి వేర్వేరు శక్తులను రెండుమార్గములకు లాగవచ్చును. కాని ఆంగ్ల దేశమునందు గూడ పార్లమెంటు సభ్యులకు ప్రభుత్వముపై థక్కినది, నియోజకగణము నడల జూపవలసిన విశ్వాసమునకును, సంఘర్షణము గాన్పించుచుండును. రెంటిలో నెదియో నొక దానిని వారు అవలంబింపవలసి వచ్చుచుండును. .... అందుచే ప్రస్తుతసమయమునందు అభివృద్ధిని యొందించి, యంతకన్నను వేరొక యేర్పాటు జేయుట కష్టము. .... ఈ ఏర్పాటులు తాత్కాలికమని, తిన్నగ పరిశీలించు వారికి గాన్పించును. వాటి యుద్దేశమును తిన్నగ గ్రహించిన గాని, కొనసాగించుటకు వీలుండదు. తర్కమున కనుకూలముగ నేర్పాటుజేయుటకు వీలుండదు. ఈ యేర్పాటులు సంఘర్షణమున కెడమిచ్చు నని యంగీకరింపక దప్పదు. కాని, వీటిని శిక్షాకాలమున ఉపయోగింప దగిన సాధనము లనుచు దలచి, ఈ సాధనోపయోగముచే గమ్యస్థానము జేరునట్లు ప్రయత్నించుచో, పోరాటములు లేకుండ జరుపకొనవచ్చునని యూహింపవచ్చును.”

కాంగ్రెసు నూతనల గూర్చి గూడ, నివేదిక గ్రంథకర్త లిట్టి సానుభూతిచే చూపిన యెడల, పరిపాలనము స్తంభించునని వెలగొంది యుండదు. కాంగ్రెసు విధాన మయినను సంపూర్ణ స్వపరిపాలనము కలుగజే గోరుట లేదు. అందును తాత్కాలికమగు మార్పులే కోరబడినవి. మాంటెగూగారికి కాంగ్రెసు సంస్కరణముల గూర్చి గల భయమున కిది ముఖ్యకారణము గాదని యూహింపవచ్చును. వానికి వేరొక భయము ముఖ్యముగ గలదు. ఆ భీతి యాశ్రయించి వాక్యములలో సూచితమగు చున్నది.

“కాంగ్రెసు విధానము సూచించు మార్గమున అభివృద్ధి గలుగునని మాకు ఆశ లేకున్నది. ఇందుచే పరిపాలనమున కల్లోలములు గలుగుటదప్ప వేరు లాభము గాన్పించదు. కాంగ్రెసు నూతనలు వెంటనే పార్లమెంటు ప్రభుత్వమునకైనను గాని పోవును. లేనియెడల నిరంకుశత్వములకైనను దారి జూపును..... కాంగ్రెసు లీగు విధానము పార్లమెంటరీ ప్రభుత్వమునకు తగియుండును. కాని ప్రభుత్వ కార్యదర్శిని, పార్లమెంటునకును కార్య నిర్వాహకసభ బాధ్యతవహించు సంవిధానమున కిది ఎంతమాత్రమును తగియుండదు.”

పై వాక్యములను జాగ్రూకతతో పరిశీలించిన కాంగ్రెసు లీగు విధానము స్వపరిపాలనమున కతిర్వరితముగ దీసికొని పోవునను భీతి వారల నావహించినట్లుల గన్పట్టుచున్నది. ప్రజ లింకను స్వపరిపాలనార్హులు గారు గనుక, వెంటనే గమ్యస్థానమును జేరుట ప్రమాదకరమని గ్రంథకర్త లభిప్రాయపడి యుండవచ్చును. ఈ యభిప్రాయము ప్రజాభిప్రాయమునకు భిన్నముగనున్నది. గ్రంథకర్తలు తమ సిద్ధాంతమును గత వత్సరము ఆగస్టు 20-వ తేదీన ప్రభుత్వకార్యదర్శి గారు ప్రకటించిన ప్రకటనముపై నాధారపరచుచున్నారు. ఆ ప్రకటనమునందు బాధ్యతాయంతప్రభుత్వమే గమ్యస్థానముగ ప్రకటించబడినది. ఈ ప్రకటనమునకు, ప్రజలు తమ కృతజ్ఞతను చెలిపియుండిరి. కాని, ప్రకటనమందలి వివరములను గాక, అందు సూచించబడిన ఉపాధ్యక్షభావమునే ప్రజ లభినందించిరి. ప్రకటనమునందు, స్వపరిపాలనము జేరుట కేయే యంతరమునను దాటవలయునో బ్రటిష్ ప్రభుత్వమువారును హైందవ ప్రభుత్వము వారును మాత్రమే నిర్ణయింపవలయునని బొందుపరుకబడినవి. ఆ వాక్యములను దేశీయ పత్రిక లపుడే విమర్శించి, వాటిని ప్రజ లంగీకరింప జాలరని చెలిపియుండెను. ఈ ప్రకటనమునకు ప్రభుత్వ కార్యదర్శి బద్ధుడయిన గావచ్చును గాని, ప్రజ లిందుకు బద్ధులు గాజాలరు. ప్రజలతో యోచించి, వారి సమ్మతిపై నీ ప్రకటనము వెలువడి యుండలేదు. అందుచే ఏ సంస్కరణ విధాన మయినను, ఆ ప్రకటన మందలి వాక్యములకు తూచా దప్పకుండ నిర్మించబడవలయు ననుట యుక్తముగ గన్పట్టును.

కాంగ్రెసు విధాన మీ ప్రకటనమునకు బూర్వము తయారు జేయబడినది. ప్రభుత్వము వారు తమ గమ్యస్థాన మెదియో చెలుపక ముందు కాంగ్రెసు సంస్కరణములు ప్రకటించబడినవి. ఏ కారణముచే నైనను, మాంటెగూ ఛెలమ్ము ఫర్మగార్లు చెలిపినట్లు, కాంగ్రెసు విధానమునందు ప్రజలచే తొలగింపబడగల ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహక సభ లేకుండుట గొప్పలోప మని దేశీయులు దలంచునడల, ఆ లోపము నీ నిమయమున దొలగించి, క్యాబినెట్టు పద్ధతి నందు జొప్పించుట భావ్యము. సంపూర్ణ రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యమును ప్రసాదించవలయునని కాంగ్రెసు విధానమునందు మార్పుజేయవచ్చును. దేశమును భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రములుగ విభజించుట, లాభకరమని నివేదికయం దంగీకరింపబడినను, ఆ విషయమై ముఖ్య మార్పులు జేయుటకు గ్రంథకర్త లంగీకరింప లేదు. కాంగ్రెసు సంస్కరణము లందు భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర విభాగమును జేర్చుటకు ఆంధ్రులు పట్టుదల జూపవలయును. ఇట్టి మార్పులు కొలదింటితో కాంగ్రెసు సంస్కరణ

విధానమును పరిపూర్ణముగ నొనర్చ వీలుగను. మాంటెగూ ఛెలమ్ము ఫర్మగార్లు సూచించిన మార్పులయినను, పార్లమెంటునందంగీకరింపబడునను నాశ గాన్పించుట లేదు. కష్టము ప్రభుత్వగారిండుటకు వ్యతిరేకులుగ నున్నారనియు, యూనియన్ నిస్టు లీ సంస్కరణములకు అంగీకారము జూప గూడదనియు, మార్షింగు పోస్టు పత్రిక హెచ్చరించుచున్నది. సిడెహాము ఇత్యమువారు తమ ప్రాతికూల్యమును వదల లేదు. ఇట్టి స్థితిలో భారతీయులు తమ వాంఛలను దృఢముగ వ్యక్తీకరింపలేని, మాంటెగూగారి సూచనల కన్న చాలవరకు కొరవడినవియే సంభవించును కాంగ్రెసు విధానము, మితవాదుల చేతను శాసన నిర్మాణ సభ్యులచేతను నిర్మింపబడినది. ఏకమత్యము కొరకు, జాతీయవాదు లీ విధానమునకు సమ్మతించిరి. కాంగ్రెసునాయకు లీ సంస్కరణములకు తక్కువయగు సంస్కరణముల నంగీకరింప మని శకపము బట్టిరి. తాము ప్రతిజ్ఞ బూనుటయే గాక, మహర్షి గాంధీగారి నాయకత్వముక్రింద యూరూరను తిరిగి జానపదుల నొప్పించి వారి సంతకముల నీ శకపమునకు కైకొనిరి. ఇట్టిరీతి, కాంగ్రెసు సభ మరి యొకమారు గూడి తీర్మానింపక ముందే వెనుకటి ప్రతిజ్ఞల నన్నిటిని గాలికి బోనిచ్చి, మితవాద నాయకులు ప్రతిజ్ఞాభంగ మొనర్చుట వింతగొల్పుచున్నది. ఇక్కార్యముచే దేశీయుల ఆత్మగౌరవమునకు కళంకము గలుగుటయు, దేశపురోభివృద్ధి కాలంకము గలుగుటయు, తటస్థించుచున్నది. ప్రజలు తమకోర్కెలను ఉన్నవి యున్నట్లుల ప్రభుత్వమువారి శకుక పరచుట భావ్యము. ఆంగ్లేయులు, మర్కము విడిచి తమ యభిప్రాయముల చెలుపువారి కోర్కెలను సఫలముగావించెదరు. ఈ తరుణమును జారవిడిచి, పిచ్చుట పశ్చాత్తాపము జూపుటచే లాభముండదు. మార్షింగ్ మింటో సంస్కరణములు ప్రచురింపబడినపుడు, దూరదృష్టిని ప్రసరింపజేయక, సంస్కరణముల నామోదించుటచేతనే అధికారులు ప్రజల హృదయమును గ్రహింపలేక బోయిరి. మరియొక మార్కట్టి యవకాశము తటస్థించినపుడు, ప్రజలు వెనుకటి లోపమునే గావించుచో, దేశ మపారసప్తము గాంచుట నిశ్చయము. కాంగ్రెసు లీగు విధానము భారతీయులచే నిర్మింపబడినది. దానినే ఆధార పరచికొని సంస్కరణముల గోరుచో, నయ్యది స్వయంశిష్టమనూత్రమునకును దేశీయుల ఆత్మగౌరవమునకును అనుగుణ్యముగ నుండును. ప్రభుత్వమువారేమి ప్రసాదించెదరో యని నాయకులు డోలాయమానములు గానక్కఱలేదు. తమ రెడ్డి గోరునదియు ప్రస్ఫుటముగ నివేదించుటయే వారి కర్తవ్యము. దేశ మంతయు నైకకంఠ్యముగ నేసంస్కరణముల గోరునో, అయ్యవి ఫలించితీరును. అందుచే హిందూదేశపు భావిదేశ, హైందవుల హస్తములందే గలదని ఎఱుగవచ్చును. ప్రత్యేక దేశీయమహాసభ కొలది దినములలో జరుగ నున్నది. ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ సభా తీర్మానము లా సభకు ప్రోద్బలకరములుగ నుండవలెను. భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రాదర్శమును, హిందూదేశమున కొనగి, ఆంధ్రులు హిందూదేశమునందు నూతన జాతీయోదయముల నంకురింప జేసిన గౌరవము బడసిరి. ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ సభయందు, కాంగ్రెసు విధానము నాధారముజేసికొని నూతన సంవిధానమును వెల్లడించి, సందిగ్ధ సమయమున దేశమునకు మార్గదర్శకులయిన గౌరవము, ఆంధ్రులకు దక్కుగాక!

వలసరాజ్యములు : భారతీయులు.

అవసరాంధ్ర రాష్ట్రీయ సభ

ఆగస్టు 17, 18 తేదీలయందు

మాంటేగూ-షమ్సుధర్మ సంస్కరణములను

విమర్శించుటకై గుంటూరునందు సమావేశమగును.

ఆంధ్రమహాజను లెల్లరు విచ్చేసి

సభను జయప్రదముగ జరుప స్థాతిలు.

వలసరాజ్యములలో భారతీయు లనుభవించు కష్టపరంపరల గూర్చి యెల్లరి కు దెలిసి యే యున్నది. వలసరాజ్యవాసులు భారతదేశమునకు వచ్చుచున్నారు. భారతీయులు వలసప్రదేశములలో నడుగిడ రాదని ఆ ప్రభుత్వములవా రాటంకకరు యుండుట శోచనీయము. ఈ విషయమై తగిన ప్రతికారమును భారత ప్రభుత్వమువారు చేయు జూరైరి. వలసప్రభుత్వములు భారతీయులయెడల నే విధముగ వర్తింపజేరే, వలస ప్రజలయెడల గూడ భారత ప్రభుత్వమును ఆ విధముననే వర్తింప వలె నని సామ్రాజ్యసామ్రాజ్యసభవా రీ మధ్య నొక తీర్మానము గావించిరి. ఈ తీర్మాన మెంత సందర్భముగ చూడబడును, ఇందలి ఫలితము మాత్రము సంతృప్తికరముగ నుండజాలదని నిశ్చయముగ చెప్పవచ్చును. ఈ విషయమై గాంధీ మహాత్ముడు “ఇండియన్ రివ్యూ” పత్రికకు వ్రాయుచు ఈ తీర్మానము మిగుల మోసముగ నున్నదని ఖండించి యుండెను. వలసరాజ్యము లలో తాత్కాలికనివాసుల నైన తమ తీరమున నడుగిడ నిచ్చుట లేదని గాంధీగారు పలుకు చున్నారు. మొన్నటివరకును కనడా, ఆస్ట్రేలియా దేశములలో నివాస మేర్పరచికొనిన స్త్రీలకు ఆలుబిడ్డలు దేశములోనికి రాకుండగ నిరోధింప బడుటచే నాదేశములయందు గొప్ప యాందోళన ముద్భవించినది. సామ్రాజ్య ప్రజా భావశక్తిము గల ప్రదేశములలో యేకభార్యాస్వీకరణమే న్యాయ మని నిరూపింపవచ్చును. కాని బహు భార్యాత్వము ఆచారముగ గల భారతీయుల యెడల గూడ ఈ నిర్బంధమునే విధించుట పాడి గాదు. ఈ సమయమున, మానవాళియ సం రక్షణావశ్యకతను గణించియు, యేక సామ్రాజ్య సభ్యత్వ సోదర భావమును పరిగణించియు, భార తీయుల బహు భార్యలను, వారి సంతానమును కనడా దేశమునకు రానిచ్చుట త్యవసర మను గాంధీగారి సద్వాక్యములను వలస రాజ్యములు గారించి, లేదనగూడముగ వర్తింపట శ్రేయ స్కరము. ఇట్టి కఠిన్మతలలో, సత్వ్యాగపాథలిత ముగ, జాతి వైషమ్యముల నిర్మూలించుటకు దక్షిణాఫ్రికా వలసరాజ్యముల కనడాదేశమున కను వర్తింపజేసిన యెడల ఈయస్థితి తొలగిపోవు నని గాంధీగారు సూచించుచున్నారు. కాని ఈ యే ర్పాటులైనను జాతీయ్యతసమస్యపరిష్కారము గావించలేదు. అందు మూలముననే దక్షిణాఫ్రికా యందు భారతీయులు లైసెన్సుల బొందుటకు వీలు లేకున్నది; భూసేతుల సంపాదించుకొను టకు వలనుపడ కున్నది; స్వాతంత్ర్య ప్రదేశ ములలో భారతీయులు నిరోధితు లగుచుండిరి; ప్రభుత్వ పాఠశాలలలో భారతీయులు విద్య నభ్యసించు కుండగ నాటంకపరుపబడు చుండిరి; ట్రాన్సువాలు మున్నగు ప్రదేశములలో భార తీయులు మ్యూనిసిపలు యెన్నిక స్వాతంత్ర్య విర హితలైరి. సామ్రాజ్యమునందలి యితర దేశములు కూడ భారతదేశమునెడల జానవలసిన ఆదరణము ను వ్యక్తపరుచుటలేదు. ఫిజీదీవులలో మహాసోదరు లనుభవించు కడగండ్ల గూర్చి ఆమ్రాజ్య గారు దెలిపిన వాక్యము లింకను మన కర్ణముల యందు ప్రతిధ్వనించుచునే యున్నవి. ఈ సంగతి సందర్భముల నెల్ల నెఱిగియు, సామ్రాజ్యసభ వార్యితీర్మానమును చేయుటయందర్థ మేమియో మే మూహించునెరుకున్నారము. ఈ తీర్మానము కేవలము మన కన్నుల నీరు తుడుచుటకే నిర్దే

శించబడినదని గాంధీగారుపలికిన పలుకు లెంతయు సమాదరణీయములు. ఈ యస్థితికి కారణము శ్రమలే పరిపాలనా విధానముననే యున్న దను గాంధీగారి అభిప్రాయముతో నెల్లరు కేకీధవింపక తప్పదు. ఈ దేశ విషయముననే ఎంతటి సాను క్రోశము వాక్యరూపమున ఆంగ్లదేశజల నోటి నుండి వెలువడుచున్నను, అది కార్యరూపము దాల్చుదనుక మన దేశస్థితి వృద్ధినొందజాలదు. భారతదేశము అధినివేత రాజ్యసానమును త్వరలో నాక్రమింపకున్నంతకాలమిందురవస్త తొలగునను విశ్వాసము మా కెంతమాత్రము లేదు. కావున భారతదేశపాలనాత్మకము సంపూర్ణముగ మార్పునొంది, అధికారము సత్వరముగ ప్రజా హస్తగత మగువరకు భారతీయుల ఆత్మగౌరవ మును, సహజ స్వత్వములను ప్రపంచము చే పరిగణింపబడునను నాశ లేకమైనను లేదు.

దేశీయాపధములు

నిన్నటిదినమున జరిగిన శాసనసభలో, ప్రాంతీక బౌద్ధగ్రంథములను భాషాంతరికరించుట కును, మూలికల గూర్చియు, దేశీయాపధ విజ్ఞాన శాస్త్రమును గూర్చియు పరిశోధనలు గావించుట కును, ఆయుర్వేద, యూనాని బౌద్ధవిధానమును నేర్పుటకు పాఠశాల నేర్పరచి, శారీరక శాస్త్ర మును విద్యార్థులకు బోధించుటకును తగిన ధన సాహాయ్య మొనర్చి ప్రభుత్వమువారు ప్రోత్సా హము కలుగ జేయువలె నని గౌ. రంగాచార్యగారి క తీర్మానము నుపపాదించిరి. దేశీయాపధ పద్ధతుల యెడల దేశ జలకు గౌరవము పెం పొందు నీయవసరమున రంగాచార్యగారు ప్రజాభి ప్రాయానుగూఢ్యముగ తమ తీర్మానమును సభ యందు ప్రవేశ పెట్టి ప్రజల మన్ననలకు జాత్రు లైరి. నాగరిక యాపధవిధానము లన్నిటికంటె వెనుకబడి, ఆధునిక కాలమున కు ప క రిం కు ని ఆయుర్వేదపద్ధతిని సంరక్షించుటకై ధన వ్యయము చేయుట అసందర్భమని గౌ. సర్ అలవాడరు క్కాన్యూగారు తీర్మానము నెదిరించిరి. కాని, వీరికి ఆయుర్వేద శాస్త్ర పరిచయ మించుకయు లేదు. ఈ శాస్త్రము నెడల ప్రజా సామాన్యమున అభిమానమును, విశ్వాసమును తగ్గలేదు, ఆంగ్లేయ వైద్యులనేకులు నివారించ జాలని రోగముల ననేకములను ఆయుర్వేద వైద్యులు కుదుర్చుచున్నారు. ఈ విషయముల నెల్ల గుర్తింపక కార్యుగారి పద్ధతిని నిరసించ బూను టసంబద్ధము. సభను జనరలు గిప్పుగారు కూడ కార్యుగారినే అనుసరించుటయందెట్టి ఆశ్చర్య మును లేదు. వీరికి ఆయుర్వేద శాస్త్రమునందలి కొన్ని భాగములు అర్థవిహీనములుగ గన్పట్టివట. అందుచే వారి తీర్మానమునకు ప్రతికూలులైరి. కాని వీరు ఆయుర్వేద పండితుల యొద్ద ఈ శాస్త్రము నభ్యసించినయెడల గిప్పుగారు తమ

అభిప్రాయముల తప్పక మార్చుకొందురని నిశ్చయముగ చెప్పగలము. దేశ ప్రజలకు దగిన బౌద్ధ సహాయము లభించుట లేదు; ఇందులకు వలయు నైద్యులు లేరు; ఆయుర్వేద పద్ధతి ప్రభుత్వ పోషణములేక నానాటికి క్షీణించుచున్నది. తగిన ధనసాహాయ్య మున్నయెడల నది ఆధుని కావసరముల కుపకరించునట్లు చేయుట అతి సులభము. ఈ సంగతు లెల్ల ప్రభుత్వమువారు గుర్తించి, దేశీయాపధపద్ధతులకు నిష్పాక్షిక ప్రోత్సాహము నొసంగుదురు గాక యని తలంచు చున్నాము.

మదరాసు మితవాదులు

ఎట్ట కేలకు మితవాద నాయక నాయకులు కాంగ్రెసును విశ్రింపెదమను లెదరింపులు కార్యరూపము దాల్చు నున్నవి. ఈ సమయమున మనదేశ మైకమత్యము గలిగియుండు టవసరమని గ్రహించినవారెల్లరును వీరి కార్యమును ఖండించి, యాద్యుకు మతో తరుసంపూర్ణాంగీకారమును వెల్లడించి, దేశభక్తివిశ్వక్రమ రుతలనియున్నది. మదరాసు మితవాదులు రాజీవు మితవాద సభకు తాము రాజాలమనియు తాము జాంబాయినగరమున సమావేశముగా నున్న అవసర కాంగ్రెసు సభకే విచ్చేసెద మనియు ఈ నూతనోద్యమవలంబులకు తెలియబరచుట యెంతయు సంతోషదాయకము. ఇట్టి మితవాద సభాప్రయత్నములను ఖండించుటచే, వీరి విశ్వత్యాభిలాష ప్రస్ఫుట మగుచున్నది. ఈ విధముగ నిరసరాజ్యములవారును దేశీ మమే రమ ప్రధానాద్యముగ నైకొని, మదరాసు మితవా దుల మార్గము ననుసరించెదరు గా! ఈ విషయమున భారత దేశమున కంతకును మార్గదర్శకు లైనందులకు మదరాసు మితవాదులను మే పభినిందించుచున్నారము.

జాతీయవాదులపై నిందారోపణము.

సర్ రెజినాల్డ్ క్రాడెక్కు గారు తమ దర్బారులో నున్నారనియు, జాతీయవాదులపై నిందారోపణము గావించుటవలన ప్రజ లాగ్రహవేషపరమకు లగుట తటస్థించుచున్నది. దేశమందు రాజకీయపక్షితులు సంధించుటకు జాతీయ వాదుల ప్రయత్నము, జాతీయవాదుల యుపవాసములను కారణములని క్రాడెక్కుగారు నుడువుచున్నారు; వీరి ఆశ్చర్యము లెల్లప్పుడును కార్యావాకూల్యములుగ నున్నవని వానిని నిర సించుచున్నారు; వారు తమ ఆశ్చర్యానికి అలంబించు పద్ధతులు నిగుల సహాయకరము లని వానిని ఖండించుచున్నారు, వారు మాటలయందు ఆరాజకమునకు విముఖత జాత్రుమన్నును. కార్యములందు వానిని అనుసరించుచునే యుండిరిని తక్కిం జించిరి. ఇట్టివానిని విశ్వసించుట తెలులని క్రాడెక్కుగారు ప్రశ్నించుచున్నారు. కాని, యేక రాష్ట్రాధిపతియగు క్రాడెక్కుగారిట్టి నిమ యములలో నిష్పాక్షికముగ వర్తింపవలసియుండ, వీరికపక్ష మును సవర్ధించుచు, నేరొకపక్షమును ఖండిం పోవాసి చుట రాజనీతి కానేరదు. ప్రతిదేశమునందును ఒక విషయమై రెండు పక్షము జుద్ధించుచుండు సమ విషయము దేశచరిత్ర ను పఠించినవారల కెల్లగట మనోగోచరము కాకమానదు. చరి యు, మనదేశమున రాజకీయపక్షితుల బాగుగ నవలోకించిన యెడల అతివాతి మోవాద విభేదములు రూపుమాసినవనియు, ఆశ్చర్యములయందను, కార్యవిధానమునందును ఇరువురు పక్షి భేదము లేదనియు విస్మయము కాగలదు. ఈ స్థితిగతుల వార యుక్త, క్రాడెక్కుగారు జాతీయవాదులపై నిందారోపణము చేసి, వారల గౌరవమునకు కళంకము నాపాదించుట అన్యాయము. ఈ విధముగ వీరు ప్రజలలో నన్యోన్యవైషమ్యములను పెంపొందించి, దేశమున నశాంతికిని క్షిప్రపరిస్థితిసంభవమున నుడు కారణభూతు లగుదులేమో అని భయించుచున్నాము.

రెండవ యుద్ధబుణమునకు

(1197)

దరఖాస్తు లిపు ద వే క్షి త ము లు.

ఈ బుణము నూటికి రిక్తచొప్పున ఈయబడును. వృత్తిబద్ధులైన ఈ యుద్ధబుణ పత్రములు మరల 1921వ సంవత్సరములో నూటికి నూరురూపాయలు యివ్వబడును. 1923 వ సం.లో నూడు నూటికి నూరురూపాయ లీయబడును. 1925 సం.లో 100-కి 103 రూ.లు, 1928లో 100-కి 105 రూ.పాయలును పత్రములనుకొనువారి యిష్టప్రకార మీయబడును.

ఇంతకంటె భద్ర మైన సామ్రాజ్యమునుపద్ధతి వేరులేదు.

ఈ ప్రకటననే దరఖాస్తుగ ఉపయోగించుకొనుటకు దీనిని చింపి మీ పేరుపై పంపుడు.

దరఖాస్తు నమూనా.

మదరాసు జ్యూరికివారికి,..... 1918.

కో ర్ త ప త్రి,

అయ్యో,

ఇందులో ..... మా సామ్రాజ్యమునకు తేక రొక్క మును పంపుచున్నాను.

దీనికోక యుద్ధబుణపత్రమును (ప్రావిడెన్సోటు *) నొక దాని నిచ్చించిన మీ కెంతయూ కృతజ్ఞుడను. ఈ పత్రపు పొమ్ముడు ఏ సంవత్సరములో సామ్రాజ్యములయినో ఆ సంవత్సర మందలిని తక్కిన దానిని కొట్టివేయుదు.

* 1921, 22, 25, 28 సంవత్సరములో పాపముచేసినవలయును.

1. ప్రావిడెన్సో యవ్వబడును.

ఇట్లు విశ్వసనీయము.

నేను..... నివాసము..... (స్వస్థముగ వ్రాయుట)

వి రో పా మ హా నం గ మ ము

(రైలుకు ఏకాగ్రీ)

ఇంగ్లండు

లిటిషియన్ల నాక మునుగుట

లండను, ఆగస్టు 13:— ఒక యుద్ధ నాక లాకుడులన వస్తుపడి ఈనెల 6 వ తేదీన మధ్యధరాసముద్రమున టార్పు దో తగిలి మునిగినది. ఇద్దరు దొంగులును 5 గురు వైదకులును హతులైరిని నాకాదశమువారు తెలిపిరి.

జార్జి సార్వభౌముని సందేశము.

లండను, ఆగస్టు 15:— గతవారమున మాసేనలు సంపాదించిన విజయమునకు నేను మిమ్ములను ప్రశంసించుచున్నాను. మనసేనల ప్రతాపమున కధికానందము నొంది నే నిటుచేరితిని. మనమిత్రుల సహాయమున భగవదనుగ్రహమున విజయమును బడయగల యను నాకే హుతులగు. ప్రస్తుతము ప్రజల అభ్యంతరము దుస్సీతి భావికాలమున నెన్నడును జరుగకుండ నేర్పడుపడగిన రీతిని సంధి జరుగని లెనని మార్పులు హేగు గారికి రోజుగారు తెలిపివార్త సంపిరి.

ఫ్రాన్సు.

జార్జి చక్రవర్తిగారు రణరంగమున కేగుట.

లండను, ఆగస్టు 14:— 5వ తేదీన చక్రవర్తిగారు ఫ్రాన్సునకు చేరి టాంకులు పెద్దఫిరంగులు మున్నగు బలపుసాములను చింపు విధానమును తిలకించిరి. ఆచటిసామగ్రిల స్థానములను చూచి గాయములు తగిలినవారిని చేర్చు స్థానమున కేగి క్రొత్తగా గాయములు తగిలినవారికి ధైర్యము చెప్పిరి. చక్రవర్తి ఆరు దినము 100 మైళ్ల వంతున విరామము లేకుండ చలిగాలిలో సంచరించి రణరంగమునం తిరు చూచిరి. అన్నిచోట్లను వైదకులను ప్రజలును జయజయ కృతుల వొనరించిరి. ఒకచో గుండ్లుపడుచుండగ సార్వభౌము హదారిని వెల్లెను. బోధనాస్థానములను అడవుల పాతకాలలను విమానకాలలను చూచిరి. ప్రెసిడెంటు పయన్సేరు మార్షలు హేగుగార్లలో 7-వ తేదీని వింధారించిరి. 10-వ తేదీని అన్ని గిడుగుల టాంకుబండ్లును క్రద్దొంపబడెను. ఆమెరికా సేననూ, నార్మన్డీ సేననూ, పోర్చుగలు సేననూ, ఆస్ట్రేలియా విమానకాలల నూ చూచిరి. 11-వ తేదీని రణములుమున కనలిదూరమున ప్రార్థనమున కేగిరి. పిమ్మట సేనలను పరికించిరి. ఆదివారము 20 ఇంగ్లండు కుటుంబము 1 ఆమెరికా సేనయనూ పనిచేసెను. 12-వ తేదీని చక్రవర్తిగారు మరల సాంగ్లడేశమును చేరిరి.

శత్రువులు రోయి నాక్రమించ గోరుట.

లండను, ఆగస్టు 13:— మిక్రొమండలివారు మాంజిడిడగు

నుండి సామ్రాజ్య ఈ త్రరమునకు తరుముట మందగించుచున్నది. శత్రువులు క్రొత్త సేనలను కడగడిగ రావించుచున్నారు. విష వాయువునవత్సరికముగా వదలుచున్నారు. వారిసేన రాయదగ్గి రహస్యది. ప్రస్తుతము దానిని కదలకుండుటకు వారు చాల ప్రయత్నించు చున్నారు. ప్రాయాటట నెంట్లు జర్మనీకి అడవులలో ఆస్ట్రేలియావారు పోరుచున్నారు. మాడను అడవిలో శత్రువులు మరఫిరంగుల నధికముగ గాల్చి దాని నెదిరించిరి. కెనడావారు కుడిప్రక్కను పురోగమమునం చిరి.

వై నికపప్తమును చాలతగ్గించవలెను. మనసేనసంఖ్య తగ్గుటచే మొదటి పంక్తిలో కందకముల వరుసను దీర్చుచు గా నుంచవలెను. రణరంగ మధ్య స్థానమునుండి చూచినకన బడకుండు రీతిని మధ్యభాగమున విరోధ స్థానముల నేర్పలుప వచ్చుననిలూడెను. ప్రకటించిన తేధి మాచేక బడినది.

శత్రువుల విమానముల చాలా క్రొందుగా సంచరించుచు న్నును మనవిమానములు వానిని పారదోలకున్నవని అన్ని సేనల వారును ఆక్షేపించిరి. మనకు విమానములు తక్కువగానున్నవి. ఈన్నవిమానములు చేగుపని చేయవలసి యున్నదిగాన సమరము సలుపుటకు చాలిన్ని విమానములులేవు. పదార్థాలు విమానముల నెదుర్కుటకు తగిన ఏర్పాటులను చేసుకొనవలెను. ఇకముందిటి ఆక్షేపణలు గ్రహించబడవని జర్మను విమాన మం త్రులు ప్రకటించిరి.

విమానములు

లండను, ఆగస్టు 15:— 12 వ తేదీ రాత్రి మా విమానములు 82 టన్నుల బొంబులను వదలెను. వానిలో హము నాయనులమీద 15 టన్నులు వదలబడెను.

దాడులు.

లండను, ఆగస్టు 14:— ఆక్రేవేయిలీలకు నడుమము ఖ్యముగా రోయిసర్ మాట్టు కాంచెలెనుపాట్టు రంగములం దిరువీడుల వారను ఫిరంగులను హెచ్చుగా కాల్చిరి. వెస్టింగ్ మను శత్రువులు దాడినలిపిరిగాని లాభములేకపోయినది. మెస్సీలు వెనువార్లను రంగమున పరానువారు దాడినలిపి కొండరిన పట్టుకొనిరిని పరానువారు ప్రకటించిరి.

ప్రధానమంత్రి సందేశము

లండను, ఆగస్టు 14:— మాడనసోము యుద్ధమున కలిగిన మహావిజయమునకు సామ్రాజ్య యుద్ధమంత్రి సంఘముచా

రభినందించుచున్నారు. సామ్రాజ్యవాదులందరూ మిమ్ములను మీసేనల సభించించుచున్నారని లాయడుజార్జిగారు మార్షలు హేగుగారికి తెలిపివార్త సంపిరి.

యుద్ధసితి.

లండను, ఆగస్టు 14:— తిస్కోరు మాడిపు రంగమున ముఖ్యస్థానములకు నెయింట్లు క్లాడు, ఎకోవిలనలను జర్మనులను కదలకుండు ఓక్షతో పోరుచున్నారు. వానినెట్లులై వకపరుచు కొనవలెనని జనలు మాంబర్లుగారు నిశ్చయించిరి కాన నచట తీవ్రముగుపోరుజరిగెడి. నూరీవ త్రరమున 1914లో మేమాక్రమించిన స్థానములలో నిపుడు శత్రువులున్నారు. ఆచట మాకేమియును పురోగమము జరుగలేదు. మాసిపుకొండలలో శత్రువులు కెనుకకు పోవునెడల వారు ముందు వెనుకటి కందకముల కడగడిగి పిమ్మట ప్లిచుంట్లులోని వెనుకటి రంగమున కేగవారు. నెయింట్లు క్లాడు ఎకోవిలనలను వకపరుచుకొనినవో శత్రువులు తిస్కోరు మాడిపు రంగమునుండి తెలపడజాలరు. కొంతకాలముగ వారు చిన్న స్వీట్లర్లను నాక్రమించవలెను. వారి సేనలను తెల్లు నిశ్చయించిన నెట్లు జరుగును. ఏదిఎట్లు జరుగినా ఇరువీధి లవారును సమాన మాతనబలోపేరులుగా నుండురని నేను మధ్యస్థము 2 గంటలకు పరాను శివరమునుండి తెలిపివార్త పంపుబడెను.

పరానువారు రిచోకోరు నాక్రమించుట

లండను, ఆగస్టు 15:— కగలు మేము మాట్టు ఓయిజులను నడుమ పురోగమమున లిపి రిబోకోరును పట్టుకొంటిమి. తెల్వొకకు తూర్పున శత్రువులు తెలపడ నున్నారని తెలియగా మా పదాతులు కలపడి 7 గు దొంగులను వెక్కుమందిని పట్టుకొనిరి. రాయిలాసిగి, రంగములంగును ఫిరంగులు హెచ్చుగా కాల్చుబడెనని పరాను వారు నిన్న రాత్రి తెలిపిరి.

విమాన యుద్ధముల ఫలితము

లండను, ఆగస్టు 14:— మేము రేయింబగళ్ళు విరామములేకుండ సోము పంకెనల మీదను రైలుమార్గముల మీదను అవస్థించిన ప్రారంభమునండియు బొంబులను వదలుచుండుటచే శత్రువులకు సహాయ సేనలు రాజాలకున్నవి. ముఖ్యముగా రావలసిన సావగ్రులరాకపోకలను కాపాడుటకు వారు గొప్పరక్షకదళము నేర్పలుపవలసినవచ్చినది. మావిమాన దళము వారి ప్రయత్నములన్నిటిని భంగపరచెను. పగలు 21 టన్నులు రాత్రి 37 టన్నుల బొంబులను మేము వైస్టానములవైని వదలితిమి. ఆగ్ల ఆమెరికా వైమానకు లొకవిమాన కాలవై బొంబులను వదలిరి. 6 శత్రువిమానములను భగ్నము చేసి హెంగరులను తగులబెట్టిరి. మేము 31 విమానములను నాశనము చేసితిమి. 6 ఆంగ్లవిమానములు పోయినవని మార్షలు హేగుగారు తెలిపిరి.

శత్రువులు స్థానములను వదలుట.

సార్వల్లిప్యప్రాంతమున జరిగిన యుద్ధమునందు మేము పురోగమమును లిపి కొందరిని పట్టుకొంటిమి హెబూటర్లు రంగమున శత్రువులుస్థానములను వదలిరి. బూర్మూంబుహోమెలు, పూసెక్కు మాంట్లు, నేరీ, జో కోయిలలోగూడవారు మొదటి స్థానములను వదలిపోయిరి. మాసేనవారిని తిరుముచు నా ప్రారంభమున గ్రామములను వైదికులను వకపరుచుకొనెనని నేటిరాత్రి మార్షలు హేగుగారు తెలిపిరి.

జూలైలో ఆంగ్ల విమానముల దాడి

లండను, ఆగస్టు 13:— జూలై నెలలో స్వతంత్ర విమానదళము 100 దాడులను నలిపెను. 90 దాడులు జర్మనీవైని నే సలుపబడెను. 81 టన్నుల బొంబులు వదలబడెనని వార్తా సంఘమువారు తెలిపిరి.

ఇటలీ

ఇటలీవారి విజయము.

లండను, ఆగస్టు 14:— టిసేలు రంగమున ఫిరంగుల నధికముగా నమర్చి మెంట్లు మాంట్లీ, ఫుంటాడి సానుమాట్కో సిమాజగోననుకు ఆగ్నేయముననున్న స్థానము మున్నగువానిని 100 మందిని వకపరుచుకొంటిమి. స్థాపుకు కుడిప్రక్కను మా ఫిరంగులు శత్రువుల సావగ్రులను విధ్వస్తము చేసే నని ఇటలీ వారు తెలిపిరి.

జపాను

జపానులో లాభము.

లండను, ఆగస్టు 14:— బియ్యపు వ్యాపారమున హెచ్చులాభము గడించుచున్న వారినిగూర్చి స్త్రీలు జపానులో చాల చోట్ల నాందోళన మొనరించు చున్నారు.

ప్రత్యక్షములు

వర్షములు:— లక్ష్మీలో వర్షావధిము తుదివది.

శుభాంతుల కేసు:— నాగ, యశోదాబాయిలు ఆపి పడిరి.

యద్ధరణ పరిమలు:— ఈనెల 15-వ తేదీవరకు 27,69,92,900 ల ప్రభుత్వ విక్రయంబడెను.

మైసూరు విశ్వవిద్యాలయ పట్టాప్రదానసభ:— ఈనెల 16 వ తేదీన సభియగును. మహారాజావాగ్ధ్యక్షత వహించెదరు.

సభలో నక్షత్రవర్ణము:— కళావిగా ఈనెల 11 వ తేదీ రాత్రి సోదనీ దేవిగా రహస్యనింపదలదిరిగాని ఆనాడు సభాభవనమునకు వెలుగులను జనుల సంగంధ మధికమగుటచే నుపవ్రసించుట కవకాశము కలుగలేదు.

యద్ధరణము రైలుబండి రంగూననుండి మార్చబాసుకు బయలుదేరినది 4 మకాములు ప్రారంభమనంతే 11000 లు అభించినవి. సోమవారమునాడు మోల్కేను వెడ్డవర్సాటు జరుగును. ఆనాడు రైలుబండి ఆచట కేగును.

సర్ ఫిరోజీషా మెహతాగారి కిలానిగ్రహము:— బొంబాయిలో రిషికుల్లులో నీ విగ్రహమును సర్ తేమ్మి జీతీభాయిగారు బహిష్కరించు గావించిరి. అట్టి సమర్థుడగు నాయకుడు లేనిలో టిపుడు స్పష్టమగుచున్నది. అతని మహా క్షత్రి ఇపుడు బాగుగా విడితమగుచున్న దని జీతీభాయిగారు నుడిచిరి.

రంగూనలో కూలీల సమ్మెకట్టె:— మరల సమ్మెకట్టె కలిగినది. చాలవంది నిలచి పోయిరి. రోజుకు రు 1-4-0 వంతు న పనిచేయుచున్న వీరి నితరులు దెబరించి రని పోలీసువారికి రిపోర్టు చేయగా 10 మందిని పట్టుకొనిరి, బి. ఐ. ఎస్. ఎస్. కంపెనీవారికూలీలు రు 1-4-0 రేటుకు అంగీకరించిరి. తక్కిన న్యాయపారుల కూలీల అంగీకరించలేదు.

తియ్యసంఘము:— దక్షిణ హిందూస్థానమున పనిపాటులు చేయువారిలో తియ్యలే అధికసంఖ్యాకులు. తమ సంఘముయొక్క అభివృద్ధిని కాపాడుటకు వారిటీవల ఏర్పాటు చేసిరి. కన్నయూలో జ్వాలయమున నోకవెద్దసభను జరుపదలచిరి. తమ సంఘమును బ్రిటిషు కార్మికసంఘముతో చేర్చదలచిరి.

పోలీసువారివై తుపాకులను కాల్పుట:— పాల్నాలో పోలీసువా రొక కంక్షదేయని ఇంటిని పోదాచేయుచుండగా ఆయింటివారిలో నిద్రకు పోలీసువారివై పిస్తోళ్ళు కాల్చినందులకు వారి కిద్దరిని చేరి 7 ఏండ్లు దీర్ఘపాంతరవాస శిక్ష విధింపబడినది.

చెన్నైపురి మితవాదులు:— చెన్నైపురి మితవాదులు మితవాది సభకు వెళ్లుటకు నిరాకరించిరి. అట్లు సభచేయుట అక్రమమని ఆక్షేపించుచు మరియొక తంతివార్తను పంపిరి. తాము బొంబాయి ప్రత్యేక కార్యకర్తలసభకు వెళ్లెదమని తెలిపిరిని యాధివార్త వచ్చినదని బొంబాయి క్రానికలు పత్రిక తెలిపినది.

రాజకీయ హత్య:— లక్ష్మీలో నుకీలచంద్రలాహిరి అను నొక కంక్షదేయయవకుడు (ఇతడు బి. ఏ. 27 ఏండ్లవాడు) ను మరియొకడును కలసి కాశీ కుటుంబములోని ముద్దాయిలలో కొకడగు వినాయకరావు కపాలి (ఇతడు పారిపోయెను) ఆను వానిని చంపుటకు కుట్రపన్నిన కేసులో జడ్జి ఆనెడల తో నేరీధింపక ముద్దాయికి తురణదండన విధించెను.

కంక్షదేయవతుల బండిపోటు:— కలకత్తాలో బండిపోటు చేయుటకు యత్నించి రని నుకీరచంద్ర ముఖందాసు మీదను మరియొకరిమీదను లేబడినకేసు విచారణ దక్కాలో ప్రారంభమైనది. వారిని పట్టుకొనునపుడు నుకీరుడు పోలీసు నూకర్నింటును ఒకకనిక్టేటును కూర్చితో పొడిచెనని తెలుపబడినది. 27 గురు సాక్ష్య మిచ్చిరి.

మైసూరులో సేనాపద్యులు:— 1917 నెవ్రెంబరు నెలలో ప్రజలకు సేనాపద్యులు ప్రారంభమైనవి. 1918 ఆగష్టు 5 వ తేదీ వరకు 2808 చుంది చేరిరి. మహమ్మదీయులు 60%, కంచనాలు 248, మహారాష్ట్రీలు 226, మక్కలిగలు 208, శ్రీరస్తులు 145, లింగాయతులు 72, గజపుత్రులు 61, బ్రాహ్మణులు 88, కెంటులు 2, ఇతరహిందువులు 707 గురు.

గుంటూరుజిల్లా పల్నాడు తాలూకా కారెంపూడి గ్రామవాస్తవ్యులకు సాగినరకీతుమామారు 2-వ తేదీన వ్యవస్థలైన ట్టాక విలేఖరుడు గ్రాయుచున్నాడు. వీరు సుప్రతిష్ఠావాన్ములు. వ్యాపకములు భృతాశ్రయము, సహకారమున పడుట. వీరు 1858 సంవత్సరమున జననమొందరి. ఇప్పటికి వీరియన్ను 62 సంవత్సరములు. వీరు తమగ్రామమున కనలి దూరమున 10 యెకరముల వనమును భావించి ఇవోడయోగముగా సుక్రమును స్థాపించిరి. వీరి నీజిల్లాలో వెలుగనివారరుడు.

కృష్ణాజిల్లా భీరువరం గ్రామమున ఆంధ్రవాణియ సేవ కమండలి అనుపేర నొక సంఘము స్థాపింపబడెను. ఈ కమండలిలోని సభ్యులు చరిత్యాశ్రమమున నీతివాదులమైన నాటకములు ప్రదర్శించియు, దీవానిని సంవత్సరము మొదలైన పర్వదినములందు భిక్షాటనముచేసియు సామ్యువార్షించి ఆంధ్రజాతీయలోని జాతాభివృద్ధికి పనిచేయు జాతీయకళాకాలవిద్యాలిని, గ్రంథాలయోద్యమము మొదలగు వివిధ సంస్థాపనలకు తగు సహాయములను చేయుట ఈ కమండలి అభిప్రాయము. జాతాభిమాను లందఱును ఈ కమండలికి తోడ్పడు తగుప్రాత్నాచారు చేయుటకు కార్యదర్శి చేదుచున్నారు.

ఆదికర్ణులు:— కెప్టెన్ జి. కె. థాంగను (బి.ఎం.ఎస్) అను దాక్టరు డెయిలీ ఎడిటర్సిక్రుకర్వ (నర్సింగుపిట్టరు) అను నుపచారికను పెండ్లి ఆడెదనని వార్తాసముచేపి మాట తప్పినందులకు నష్టపరిహారము క్రింద రు 20,000 ల నిష్పింపవలెనని ఆమె కేసుచేసినది. 1917 ఏప్రిల్లో బ్రాసాలో వాద్దరి కిని ఏర్పాటు జరిగినది. అపుడు వాద్దరు నొక వైద్యశాలలో పనిచేయు చుండిరి. పెండ్లిచేసికొనుటకు వారు ఇండియాకు వచ్చిరిగాని 1-4-1918 ని వారికి మైత్రిచెడినది. ఆమరునాడు మరల మైత్రికలిగినది గాని మరి 4 రోజులకు మరల చెడినది. డెయిలీకర్వకు దాక్టరు రు 6000 ను ఖర్చును ఇచ్చుకొనవలెనని న్యాయాధిపతి తీర్పు చెప్పెను.

బర్మాలలోని మిల్లమండలి కార్యదర్శి కే. కింగరాచాచార్యులవా రిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— బర్మాలలోని, మిల్లమండలివారు కొద్దిదినములలో అనభిలు బి.ఎస్. కర్మగారి యామహస్యముక్రిందజుగళావు పదమూడవ వార్షికోత్సవసంక్రమమునందు, దత్తచండలములందలి విద్యార్థులకు వార్షికదీపరీతులు ఆంగ్లేయార్ధవాచలయ జరుప నిశ్చయించినారు. పరీక్షలు ఆగష్టు 28-వ తేదీ కు న్వారము నాటి నాయంకాలమున, 24-వ తేదీ నాడుదయమున జరుగగలవు. విషయము ముందు తెలుపబడును పరీక్షకు రాధలయ విద్యార్థులు తమ విద్యాలయముల ప్రధానోపాధ్యాయుల ద్వారా, కార్యదర్శి కే. కింగరాచార్యులు గారికి, 22-వ తేదీలోగా దరఖాస్తులు బంతుకొనవలయును

మహమ్మదీయ విద్యార్థులు:— చెన్నైపురి పశువిశేషా కళాశాలలో మహమ్మదీయ విద్యార్థులకు 5 విద్యార్థి చేరినమును ప్రత్యేకింపబడును. ప్రస్తుతము 40 వేదములు అన్నవి. స్కూలుస్టేషను కరీక్షలో ఇంగ్లీషులో 110 కి 80 లెక్కలలోని డేరభాషలలోను 100 కి 25 మార్కులు పద్వికలలో అర్హులని దొరతమువారు ప్రకటించిరి.

కంక్షదేయ మితవాదులు మగియొక ప్రకటనము చేయుట:— నురేంద్రనాథదేవ్, పృథ్వీకచంద్రరాయి, ఆనందచంద్రరాయి, వైకుంఠనాథసేన, అంబికాచరణ ముఖందాసు, సర్ వివేకమిత్ర, సర్ నీలకృష్ణసర్కారు, ప్రవాసచంద్రమిత్రగార్లు మున్నగువారు 20 మంది మితవాదీయులు లిట్లు మరల ప్రకటించిరి. వారు ప్రత్యేక కార్యకర్తలసభకు కార్యకర్తలకు కారణముల నిట్లు వివరించిరి. మితవాదులు 1917 ఆగష్టు ప్రకటనము ననుసరించి విధానమున లోపములను గ్రహించి కర్తల సద్భావమును విశ్వసించిరి. జాతీయవాదులు కార్యకర్తలను-లీల విధానమునే గోరుచు కర్తలయందు సంప్రదించును నవిశ్వాసమును కనబరచి గాని రెండు కక్షలవారికిని చూపేదనుకలదు. బి.సెంటు విజయరావువారూ గార్లు ఉపవాద్యము లింగుకు నిదర్శనముగా నున్నవని మితవాది నాయకు యుపవాద్యములలోని భాగములను వివరించి. జాతీయవాదుల వాదనల నన్నిటిని విమర్శించితి మితవాదుల వాదమును నుపార్థించిరి. మితవాదులసంఖ్య చాల స్వల్పమగు నున్నదిగాని విషయ నిర్ధారకసభలో వారికి ప్రత్యేక మండదనియు మహాసభలో వారిసభరణలు పాటింపబడ వనియు వారి నగౌరవభరిత రనియు వ్రాసిరి.

బర్మాకు విడిదీయుట:— ఇండియానుండి బర్మాకు విడిదీయవలెను. వైరికవిషయములను గూడ నేలుగజవలెను కన్నురుకు కార్యవిద్యవాకసభను ఏర్పరచవలెను. క్రొత్త కాననసభలో 57 మంది నియోజితసభ్యులుండవలెను. వారు 84 మందిని మ్యూనిసిపాలిటీలు మన్నుగుసంఘములు నియోజింపవలెను. గ్రామసంఘములు మండలసంఘములు మున్నగు నన్ని సంఘముల నేర్పరచవలెను. ఆచార్యులును నిలవలో కొద్దిభాగమును మాత్రమే ఇండియా దొరతమువారి కియ్యదగును. బర్మాలో ఉద్యోగములు బర్మావాసికే యుక్త్యకలెంచి బర్మాసంఘమువారు దొరతమువారికి తెలిపిరి.

కలకత్తా మితవాదుల సభ:— ఈనెల 16 వ తేదీన ఇండియాను అసోసి ఏనును మందిరమున ముందుగా నాలోచించుటకు హిందూదేశమునందలి మితవాదు లందఱును సమావేశమగుటకు నిశ్చయింపబడినది సంస్కృతములను గూర్చియు మితవాదులు ప్రత్యేకసభకు వెళ్లకుండుటను గూర్చియు ఆలోచించెదరు. ఆఖిల భారత మితవాది మహాసభకు ప్రత్యేకముగా జరుపుటనుగూర్చి నూడ వారాలోచించెదరు. గొ. మహమ్మదాబాదు రాజా, గొ. బి. ఎస్. శ్రీనివాస కాశ్రి, గొ. తేజ బహదరు సప్త్రా, గొ. చింతామణి, గొ. మోచర్ల రామచంద్రరావు, గొ. జడనమోహన మాలవ్యా, సమారతు, సుబ్బదాసంద సింహ, మహమ్మదగొంధి, ఎస్. ఏ ద్రవిడు, జోషిఫణు మున్నేకు, గార్లకును మరికొందరికి నావ్యాయులు పంపబడెను. ఆవ్యాయులు సంగీకరించుట వారిలో వెళ్ళుచుంది నురేంద్రనాథ దేవ్ గారికి కంటివార్తల నంపిరి.

మిక్కిలి మనోహరముగు సువాసన 128
(రిజిస్టరు) ఆటో దిల్ బహార్. (రిజిస్టరు)
కాలడినది. కాలడినది.
ఇప్పటికాలపురుచి కనుపమునది, సాటిలేని మనోజ్ఞమగు సువాసనగలది.
అల్పాహలగాని, సారాయముగాని, చేర్చబడకయే నిర్ధమ చేయబడిన కేవల పుష్పసారము.
నీ తువాలవై కొన్ని బిందువులు చిహ్నకరించినవో, మనోగ్యమగు-
నువాసన నిన్నులవరించును.
ఈ క్రింది పరిమాణముల సీసాలలో నుండును.
చిన్నవైజు (ఆర డ్రాం) సీసా 1-కి రు 0-8-0
మధ్యరకము వైజు 1-డ్రాం " " 0-12-0
వేరొకవైజు 2 " " " 1-4-0
వెద్దవైజు 4 " లెక 1/2 పౌన్సు " " 2-0-0
వి. వి. ఖర్చులు రు 0-4-0 ప్రత్యేకము
పల్లెల, పట్టణములందలి ప్రసిద్ధమగు ప్రతిమపులూను దొరకును, దీనికీ ఆనేకమగు నకలు పెంట్లు కలవు. కావున, తాము కొనుపపును సీసాలైన ను, కార్పవైజును ఆటో దిల్ బహార్ అను పేరును పరిశీలింపును ఈ ఆటో దిల్ బహారుయొక్క సలక్షణములను పరిశీలనచేయ గోరువారికి దిలకవారికి వ్రాసినవో అదాకిమృత్యుల నువాసనకార్థ ఉచితముగ పంపుచును.
సోలయేజంటు: అంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్ ఆండు కమికల్ కంపెనీ నెం. 155, జుమ్మాచునీసు వీధి, బొంబాయి
మద్రాసు యేజంటు: మెహతా పురుషోత్తముశ్రీ, చైనాబజారుకోడ్డు, మద్రాసు.

శ్రీలక్ష్మి వరప్రసాదాని.

డాక్టరు జె. కె. రావుగారి - భౌతిక సార.

బుతుకూల, బుతుబద్దమ, కాలము తప్పి బుతుర కై ప్రాకము, అపస్మాకము (మూర్చ) తప్పక నివారణ యగును వెల 80 మోతాదులు చు. 2-4-0 మాత్రము.

(1209) ధన్వంతరి ఆశ్రమము, 45, విగ్ స్ట్రీట్, ట్రెస్టికేసు, మద్రాసు.

మదరాసు అందునదరక్షమరాటా రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్ 1287

(ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది.)

1918 సం. ఆగస్టు 19 వ తేదీ సోమవారము నుండి ప్రతిసాయంత్రము పాన్సేరినుండి పోవు లో కలు రైలుబండ్లు గుమ్మడిపూడికి కూడ పోవును. రాయపురమునుండి బయలుదేరు బండి గుమ్మడి పూడి సేషను 19-10 గంటలకు చేరును. తిరుగ గుమ్మడిపూడి నుండి బండి 19-30 గంటలకు బయలుదేరి రాయపురమునకు 21-10 గంటలకు చేరును.

ప్రకటన. (1278)

చిత్తూరుజిల్లా తిరుపతి సమీపమున తిరుమల వై వేంచేయుండు శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామివారికి చెల్లించగల ప్రార్థనల బాబతు హుండ్లీ-కానుక-కర్పూరహస్త-అర్చన-భోగం వగయిరాలకు గాను మని ఆర్దులమూలకముగా ప్రైకం పంపగోరువారు శ్రీ తిరుమలతిరుపతి వగైరా

దేవస్థానములవిచారణకర్తలవారు

తిరుపతి చిత్తూరుజిల్లా.

అని ప్రైవిలీజం వ్రాసిపంపినంతట ప్రైకం క్రమంగాచేరి పంపువారి ఇష్టానుసారం ఆ మొత్తములు ఖర్చుపెట్టబడు నని యిందువల్ల ఎల్లరకు తెలియచేయడ మయినది.

తిరుమల తిరుపతి } శ్రీమహాంతు ప్రయాగ
వగయిరా కేవల } దానుజీ.
నముల ఆఫీసు. }
తిరుపతి } విచారణకర్తలవారు.
6-8-1918 }

మలయ చందనము

(1261) సెగరోగమునకు కుశారము మందు పుచ్చుకొనుచున్నట్లు ఎవరికి తెలియదు. సత్యము లేదు. పినికాళి మున్నగు కవినచిత్తల పనిలేదు. ఈ మైన మా మలయచందనము ఎటువై తెలుపు, పచ్చ అను మూడు విధముల సెగరోగమున మూడు పూటలలో మాన్యును. దీర్ఘ 1-కి 2-0-0

గంధర్వపార్శ్వసి, రాజమండ్రి.

సర్వవృద్ధిక విషనంజీవిని.

(8జిల్లరు టేడు మార్కు) 588

దుఃఖముతో వచ్చువారు సంతోషముతో పోవుదురు. గుణములేదని రుజువునోయవారలకు రూ. 100 ఇవ్వం.

ఇది ప్రతి కుటుంబమునం దుండవలసిన మోక్షోపద్రవము. అండ్ల-మునా-వాని, శిశియలై య్యలచే పాన-ద్రాగించబడియున్నది. ఎన్నిదినములు ఉంచినను మందు గుణముమూడును. తేలునకు మాత్రమే కాక ఎలుక, కుక్క, పాము, జిడ్డి మొదలగు విషజంతువుల కాటులకు నుపయోగించును. కలపాకెట్ 1-కి 0-కి-0. పొట్టేటి 0-కి-0. 1 డెజ్ పాకెట్ల వెల రూ. 5-0-0. పొట్టేటి వేలం.

కుకనారి 2 ప్యాకెట్లు రెప్పించుకొనువారికి పొట్టేటి ఇవ్వం. కర్తకులకు 100 కి 25 రూపాయలు కమిషన్ నియ్యబడును.

చిరునామా: ధన్వంతరి ఆశ్రమము, 45, విగ్ స్ట్రీట్, ట్రెస్టికేసు, మద్రాసు.

దున్నా

ఫిన్లండులో (మోనార్గి)

ఏక రాజపరిపాలనము

లండను, ఆగస్టు 14:—ఫిన్లండులో ఏక రాజపరిపాలనము చేర్చుచుంట్ల రాజ్యాంగసభలో హెన్రీచుండి అంగీకరించిరి. రాజును నియోజించుట కేర్పాటులు జరుగుచున్నవి స్థాపనమునండి ప్రెస్సుపత్రికకు తెలిపి వచ్చినది.

పై బేరియాలో కరాసు సేన.

లండను, ఆగస్టు 14:—కరాసు సేనలు పీఠల పంట తిరుగగా మిక్రులగు ప్రజలుస్వామియో స్వాగత మొసంగి రవి వాడీకర్తకుండి ప్రెస్సుపత్రికకు తెలిపి వచ్చినది.

జపాను రాయబారులు

లండను, ఆగస్టు 14:—జపాను సేనతో నూడ రాయబారివర్గము ప్రచేయకు పంపబడును. వెనక టోక్యోలో రాయబారిగా నుండిన బారన మాట్సుడేరాగా రా సంఘమున కధ్యక్షుడుగా నుండును. బ్రిటిషువా రెవరకే ఇట్టి ఏర్పాటు లను చేసిరి. వెకింగులో బ్రిటిషురాయబారిగా నుండిన అల ప్రకాశు వాడీకర్తకు కేగి రవి టాకెయోనుండి 10 వ తేదీని ప్రెస్సుకు తెలిపి వచ్చినది.

జర్మను సేన పెట్రోగ్రాదుపై కేగుట

పారిసు, ఆగస్టు 14:—జర్మను సేన పెట్రోగ్రాదుపై కేగుచున్నదని హెల్సింగ్ ఫర్స్టునుండి వార్తవచ్చినది.

సామ్రాజ్య శాసనసభ.

ఈ తీర్మానములు చర్చింపబడుట కంగీకరింపబడినది.

కా. కపర్తి గారు:—అధిని వేళనముల జనరలు ఏజెంటుల వలె ఇండియాకు నూడ లండను ఎగరమున సోక జనరలు ఏజెంటును నియమించుట, కెప్టెన్ సైనికకళాశాలలో భారతీ యులకు ప్రవేశ మేర్పరుచుట, భారతీయ బాల భటసేన శేర్పరుచుట.

గా. పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారు:—నిర్బంధకాలము ముగియు పనివాండ్ర సభినివేళనములలో త్వరలో నిర్బంధమునుండి విముక్తులను చేయుటకు ఆగస్టు నెల 4-వ తేదీని కొన్ని చట్టములు జరపబడింపబడును.

గా. పటేలుగారు:—హిందువులలో సంకరాతి వివాహముల నంగీకరించుట.

మానీహాయిస్ నోట్సు:—రూ 1-0-0 కు 2-8-0 ల నోట్సు మానీహాయిస్ను వినిగిహాయిస్ను వానిని గవర్నమెంటు ట్రెజరీ ఆఫీసులలో నిచ్చిన కొత్తనోట్సు నిచ్చెదరని అధికారులు ప్రకటించిరి.

వ్యాపారసాహేబుగారి గానము:—వీరు నిన్న సాయంకాలము గోల్డే కాలలో వ్యవసాయరముగ గానమును గావించి, శ్రోతల హస్తాంతరీనోలూడించిరి. వికారంపూర్వక వన్య తీరును చూపుటకు సందియములేదు.

South India
Bangalore University Convocation.

BANGALORE, August 16. The first convocation of the University of Mysore conferring degrees will be held on Saturday the 19th of October, when His Highness the Maharaja Chanceller, will preside.

Malnad Improvement Committee Resolutions. For some time past the Government of Mysore has been interested in the question of populating the vast Malnad area in the state. Many settlers from outside the province have been attracted to the place by offering them various facilities. A recent Government order on the subject came for consideration at the last meeting of Malnad Improvement committee at Shimoga when the following resolutions were passed:—As regards the attraction of settlers to the Malnad the present practice in the three districts has been to encourage people from the both outside and within the State. In para 8 however of the revised Government order now under discussion the Government have observed that there are facilities in the Malnad for planting a large peasant population from the maiden parts of the State. With a view to avoid all misapprehension in the matter the committee is of opinion that the Government may be requested to lay down a definite ruling whether people from the adjoining west coast districts and generally from outside the state do not now come within the purview of the Government order of the 8th May 1916, granting certain concessions to persons intending to settle permanently in Malnad and whether these concessions should be confined only to the people coming from the maiden parts of the state. It was fur-

ther resolved that considering that the scheme for the attraction of settlers has been in operation for the last two years and that a number of families have already been settled and considering also that this work requires to be kept up whereas no provision has been made for the same in the sanctioned budgets of any of the three districts the Government may be requested to place immediately at the disposal of the committee a special allotment of Rs. 30,000 for the continuance of this item of work in the committee's programme.

Labour Movement in S. I.

Monster Meeting of Tiyyas.

TELICHERRY, August 15. The Tiyyas, who form the principal industrial and labouring community of this coast, have lately awakened to the necessity of organising themselves in guilds for the promotion of their material as well as moral and social interests. At Cannanore, they have arranged for a monster meeting on their temple premises, concert measures for establishing a labour union and affiliating it with the British Labour Union.

Recruitment in Mysore.

BANGALORE, August 15. Since the commencement of recruitment for Mysore troops in September last, 2303 recruits have joined till the 5th August of this year. The figures relating to communities are: Mussalmans 603, Panchamas 243, Maharattas 223, Vokkaligas 206, Christians 145, Lingayats 72, Rajputs 61, Brahmans 38, Gents 2 and other Hindus 707.

Marwari Child Murderers' Appeal.

It is stated that Naga and Yesoda Bai are appealing against the sentence of the Sessions Judge.

Brief Telegrams.

The Monsoon has at length penetrated to Lucknow where heavy rain has fallen. Great relief is felt at the unexpected change in the outlook.

The Sessions Judge of Pabna sentenced two Bengalees to seven years transportation for firing at the police while the latter were searching the house of the accused.

A Press Communique sets out that clean one and two and half rupee notes in exchange for soiled or torn notes will be issued free from Government treasuries and Post Offices.

Latest Telegrams.

LONDON, August 15. An eloquent testimony to the real feeling in Germany is afforded by increasing number of laboured articles condemning pessimism especially in Rhine provinces. The papers complain that the people are openly declaring that Germany is losing the war.

LONDON, August 15. WASHINGTON. Replying to His Majesty's message on the occasion of latter's visit to American warships with grand fleet, President Wilson says he is convinced that close co-operation of fleets is greatly to the advantage of the cause of nations associated against Germany.

The American provost Marshal has ordered the registration of all youths reaching the age of twentyone since June 5th. This is expected to add 150,000 to September draft.

LONDON, August 15. AMSTERDAM. A deputation representing two-hundred thousand Austrian State employees demands war bonds of fifty per cent. Heavy rains are damaging crops.

LONDON, August 15. The British recognition of Czech-Slovak nation is likely to have far reaching consequences. Although naturally nothing is settled regarding the boundaries of the New State it means an additional obstacle to German extension eastwards.

LONDON, August 15. A telegram to the "Times" from Stockholm says:—Petrograd Soviet has been transferred to Kronstadt. Bands of starving armed peasants are marching on Petrograd to avenge plundering by orders of Red Guards

(Associated Press)

BOMBAY, August 16. Mr. A. Dandy of Dehra Dun who took active interest in Congress politics as far back as twenty years ago writes to the "Times of India" with regard to the forthcoming special moderates Congress saying that the Conference should be entirely in the hands of a small committee of the leaders of the moderate party. Only those who are invited should be allowed admission to the conference, but the leading moderates of the whole of India should be invited. Men like Messrs. Jinnah, Tilak, Pal, M. L. Ghose, Vijayaraghavachariar, Masarullah, E. Chuckerbatty, C. R. Das and a few other extremist leaders should be specially invited and a respectful hearing should be given to them.

CALCUTTA, August 16. River Surveyors of the Calcutta Port Commissioners struck work in a body on the question of increase of maximum pay. Their maximum pay which was formerly rupees seven hundred was recently increased to rupees eight hundred. They now demand rupees thousand. It is understood the Port Commissioners intend trying trained men from Sibpur Engineering College as substitutes.

The Great War.

(c)
(Reuter's Agency)

Western Front

GETTING ON SOMME FRONT.

Ribecourt Captured.

LONDON, August 15.—12.5 A. M.
night's French communique said:—During the continued to make progress between the Matz and Oise rivers captured Ribecourt. East of Belval ferry, having learned that an enemy counter-attack was being prepared, succeeded in taking prisoners, officers and number of men. In the regions of and Lassigny very lively artillery fighting used.

Success of Continuous Bombing.

LONDON, August 14.—11.35 P. M.
a communique with regard to aviation F. M. Sir Douglas Haig says:—Our continuous day and night bombing of the Somme bridges, rail lines and junctions at the beginning of the offensive has held up the enemy's reinforcements and also forced him to employ formations of scouts in the effort to protect his vital communications. But our concentration of machines effectively dealt with all opposition. We dropped fifty-one tons in the daytime and thirty-seven tons at night on the above objectives. British and American Airmen raided an aerodrome at low height, destroyed six machines and set fire to hangars. We shot down twenty-one enemy machines and drove ten out of control. Six British machines are missing.

British Gain Ground.

Enemy Evacuates Positions.

LONDON, August 14.—10.10 P. M.
In to-night's communique F. M. Sir Douglas Haig says:—In local fighting in the neighbourhood of Paris we made progress taking prisoners. Following his cent withdrawal in the Hebuterne sector the enemy has evacuated his forward positions at Beaumont-enl'Yveline, Putteuxen, Serre and Bucquoy. Our patrols are advancing in contact with the enemy and have gained ground in these villages taking prisoners.

British Air Raids in July.

LONDON, August 13.
The Press Bureau announces that during July an independent Air Force carried out a hundred raids of which ninety-six were into Germany and dropped eighty-one tons of bombs on important military objectives, in spite of periods of bad weather. This constitutes a record both for the number of raids and the weight of bombs dropped.

Raids and Bombardments.

LONDON, August 14.—4.15 P. M.
A French communique says:—Between the Avre and the Vesle there was active mutual artillery fire, notably in the Roye-sur-Matz and Conchy les Pots sectors. On the Vesle front the enemy made raids without result. A French raid in the region of Mesnil-les-Burlus yielded prisoners.

The Situation Discussed.

LONDON, August 14.—8.10 P. M.
Reuter's correspondent at French headquarters wiring at two o'clock this afternoon says:—In the Thiescourt Massif two key points for the French are Saint Claude and Ecouvillon farms the capture of which General Humbert deca essential while the Germans are determined to retain them in order to menace General Humbert's right. Consequently there has been fierce fighting on the whole line. Our progress is very difficult north of Gury where the enemy is installed in our 1914 trenches and we have not gained ground. If the Germans fall back among the hill of the Massif they will probably retire first to the old trench line and then to the former front at Plémont. With the capture of Saint Claude and Ecouvillon farms the danger of a counter-attack from the Thiescourt Massif will be removed. Whether after a pause for rest another battle begins for the possession of Little Switzerland depends on the plans of the High Command. At any rate there will be a new operation with stronger material and means on both sides.

A Quiet Stage.

Enemy Anxious to Retain Roye.

London, August 13.—10.10 P. M.
Reuter's correspondent at British Headquarters telegraphing this afternoon says:—The Allied drive from Montdidier to north of the Somme has reached a comparatively quiet stage. The enemy is still hurrying up reinforcements and employing gas to the utmost capacity. His main concentration of reserves is around Roye, which he is manifestly anxious to retain at least for the present. The Australians have been fighting in the region of Proyart and St. Germans Wood and have met with strong machinegun resistance in Madame Wood. The Canadians have also improved their positions on the right of their front.

Enemy's Plan to Save Man-Power.

The whole purport of the captured Ludendorff's order is the necessity of economising man-power. It says "Owing to our reduced strength in the line it will frequently be impossible to make the front line continuous line of trenches, but it will almost always be found possible to create centres of resistance concealed from No Man's Land."

Enemy Aircraft Resources Low.

The German Air Headquarters Order confessing the Allied air supremacy reads:—"All regiments have repeatedly complained that low-flying enemy aeroplanes are not interfered with by our fighter machines. It is pointed out that the Headquarters aircraft resources are so low, and the machines available are so busily engaged in reconnaissance work, that they cannot be expected to engage enemy low-flying machines. Infantry must arrange their own defence against aircraft. The brigade has decided that further complaints from units, which have been harassed by low-flying machines, will not be forwarded."

KING'S VISIT TO FRANCE Further Details

LONDON, August 14.

Reuter's correspondent says:—The King arrived in France on the 5th and immediately inspected the methods of landing heavy material like tanks, big guns, and locomotives. He inspected the base depots and motored to a casualty clearing station, chatting with the wounded fresh from fighting. Then followed a strenuous tour of the front, the King covering on an average one hundred miles daily in wet daily wet dreary weather. Everywhere he was cheered by troops and civilians. Once across was shelled as His Majesty passed. Visits to instruction camps, forestry schools, and aerodromes were items in the long programme. The King lunched with M. Poincaré and F. M. Sir Douglas Haig on the 7th. The most interesting day was the 10th, when there was a demonstration of tanks of every type. In addition to American troops, labour battalions, a Portuguese division and an Australian aerodrome were amongst the unit inspected. The King attended a special inter-denominational service on the 11th within the sound of the guns, after which he reviewed troops witnessing a march-past in which twenty British corps and divisions, and an American division were represented. The King returned to England on the 13th.

Premier's Congratulatory Message.

LONDON, August 14.
The Press Bureau states that the Prime Minister has sent the following telegram to F. M. Sir Douglas Haig: The Imperial War Cabinet sends the warmest congratulations on the great triumph achieved by the Allied arms in the third battle of the Somme and the Empire's hearts felt thanks to you and your most gallant troops.

Ham and Noyon Bombed.

LONDON, August 15.
During the night of August 13th our bombers dropped thirty-two tons of bombs on various objectives including fifteen on Ham and Noyon where big fires were observed.

Operations of Past week.

King's Letter to Marshal Haig.

LONDON, August 15.
Press Bureau states that His Majesty the King has sent the following letter to F. M. Haig:—"I most warmly congratulate you and your troops on happy results of operations of the past week. Returned home with feeling of profound admiration for our armies and I am convinced that in union with our Allies, we shall, with God's help, secure a victorious peace worthy of noble sacrifices made. A peace which must be a surety to coming generations against suffering such as present world has endured."

Italian Front

Italians Gain Ground.

Hundred Prisoners Taken.

LONDON, August 14.
An Italian communique says:—Under effective concentrations of artillery fire in the Tonale region we carried out thrusts and occupied Mount Montello, Punta Di San Matteo, and the spur southeast of Cima Zgonon taking over one hundred prisoners. Our batteries set fire to supply depots on the left bank of the Piave.

Great Britain

British Destroyer Sunk.

LONDON, August 13.
The Admiralty announces that a British Destroyer was seriously damaged in a collision and is torpedoed and sunk in the Mediterranean on August 6th. Two officers and five men perished in the collision.

Finland

Monarchy for Finland.

Diet Favours Monarchy.

LONDON, August 14.
A telegram to the 'Times' from Stockholm says:—The majority of the Finnish Diet favours a monarchy for Finland. The necessary formalities are now being taken for the election of a King.

Russia

The Allies in Siberia.

French Troops Welcomed.

LONDON, August 14.
A telegram to the 'Times' from Vladivostok dated 9th says:—French troops approached through the streets and were greeted by friendly crowds.

Diplomatic Mission to

Accompany Troops.

LONDON, August 14.
A telegram to the 'Times' from Tokio dated 10th says:—A Diplomatic Mission will be attached to the Japanese Expedition in Siberia headed by Baron Matsumura, ex-Consul at Tientsin. British authorities have already taken similar measures and Mr. Alston, Counsellor to the Legation at Peking, is already in Vladivostok.

Internal Condition of Russia.

German Troops Marching on Capital.

LONDON, August 14.
PARIS. A message from Helsingfors states that German troops are marching on Petrograd.

Japan

Profiteering in Japan.

LONDON, August 14.
There has been a succession of demonstrations by women in various parts of Japan against the rice profiteers.

Indian Telegrams.

FROM OUR OWN CORRESPONDENTS

(BY WIRE.)

Simla

Imperial Legislative Council.

Resolutions at the Next Session.

SIMLA, August 15.
The following resolutions have been admitted for discussion at the forth coming session of the Imperial Legislative Council at Simla:—

(1) Proposed by Mr. Khaparde advocating (a) the appointment in London of an Agent General to discharge for India the duties performed by Agents General for Colonies, (b) the throwing open of Quetta Military College to Indian boys, (c) initiation of an Indian Boy Scout movement.

(2) Proposed by Pundit Madan Mohan Malaviya, advocating action for the early release of those Indian labourers in colonies whose indentures have not yet expired.

The programme for the opening meeting on the 4th proximo includes the introduction of Government Bills: (1) to enable bills which impose or vary taxation to take effect from the date of first publication, (2) to make silver in transit from America part of Indian paper currency reserve, (3) to provide for gold coinage (4) to control business in certain metals and ores, (5) to amend the Provincial Insolvency Act, (6) to control alteration of articles of association which restricts foreign interests in certain companies, (7) to confirm existing notifications etc. under the Enemy Trading Ordinance.

Mr. Patel will also move the introduction of a bill to validate intercaste marriages amongst the Hindus.

Calcutta

Bengal Moderate's Explanation.

Another Manifesto Issued.

CALCUTTA, August 15.
A manifesto signed by 20 leading moderate leaders of Bengal, including Messrs Surendranath Bannerjee, Prithwis Chandra Roy, Ananda Chandra Roy, Baikunath Son, Ambica Charan Mozumdar, Sir Benode Mitter, Sir Nkraten Sircar and Mr. Provas Chandra Mitter, has just been published explaining at length the reason for the abstention of the moderate party of Bengal from the Special Congress to be held in Bombay a fortnight hence. They maintain there is fundamental difference between the two schools of political thought, one recognizing the limitations of scheme based on the declaration of August 1917 and sincerity of its authors, while the other stand on the old Congress scheme and on absolute distrust. The manifesto deals with the resolutions of Madras and Bengal Special Conferences and quotes passages from the speeches of Mrs. Besant and Mr. Vijayaragavachariar and indicates how vitally do they differ in fundamentals from each other. The manifesto traverses the whole ground of criticism offered to the scheme by the extremist school and maintains the reasonableness of the moderate position. The signatories hold that being for the time being in minority they will have practically no place in the subjects committee of the Congress and no opportunity of moving successfully amendments in the Congress itself. They also fear that the exponents of minority view may also be roughly handled.

Bengali Youths Prepare a Locoity.

CALCUTTA, August 15.
The Dacca Special Tribunal commenced the hearing of a case in which Sudhir Chunder Mazumdar and two other Bengali youths stood charged with making preparations to commit locosity. It was alleged in the course of the arrest Sudhir inflicted wounds on Mr. Wardle, Superintendent of Police and a constable, with a kukri. Twenty-seven witnesses have been examined. The case is proceeding.

A Breach of Promise Case.

At the High Court this afternoon Mr. Justice Wainman disposed of a suit brought by Miss Daisy Edith Samra a Nursing Sister against Captain G. Y. Thompson, I. M. S. for Rs. 20,000 as damages for breach of promise of marriage. In April 1917 the Plaintiff and the Defendant became engaged in Burma where they were working in the same hospital. They then came out to India for the marriage, but the engagement was put an end to on the 1st April. On the following day it was renewed, but after four days there was another breach. His Lordship partly decreed the suit and directed the defendant to pay the plaintiff Rs. 6,000 as damages, with costs.

Calcutta Moderates Conference.

An important Preliminary Conference of some leading moderates of various provinces has been arranged to be held in Calcutta to-morrow at the Indian Association. The Conference will consider the political situation created by the publication of the Reform proposals, and the question of abstention from the Special Congress to be held at Bombay. The Conference will also discuss details with regard to the holding of an All India Moderate Conference. The Hon'ble the Raja of Mahmudabad, the Hon'ble Mr. V. S. Srinivasa Sastri, the Hon'ble Tej Bahadur Sapru, the Hon'ble Mr. Chintamani, Mr. Samarth, the Hon'ble Mr. Ramachandra Rao, Mr. Sachidananda Sinha, Mr. M. K. Ghazal, Mr. N. A. David, Mr. Joshi, Mr. Fazul Hussain and the Hon'ble Pandit Madan Mohan Malaviya are among those who have been invited to attend the Conference. Most of these gentlemen have wired to Mr. Surendra Nath Bannerjee to say that they will attend the Conference.

Sale of War Bonds.

CALCUTTA, August 16.

The sales of war bonds at Banks and Government Offices up to the 15th August 1918 amount to Rs. 27,66,92,900 and are distributed as follows:—

	Rs.
Bengal	11,00,87,100
Bombay	8,01,27,700
United Provinces	1,92,43,700
Madras	1,70,55,400
Punjab	1,68,00,100
Burma	1,04,22,100
Central Provinces	31,12,900
Bihar and Orissa	30,74,900
Assam	4,26,300
Minor Administrations	83,42,700
H. E. H. The Nizam of Hyderabad	50,00,000
Baroda State	30,00,000

Bombay

Madras Moderates' Attitude.

BOMBAY, August 15.

The "Bombay Chronicle" says:—A telegram is received here from an authoritative source in Madras to the effect that moderate leaders of Madras have refused to attend the proposed Moderates' Conference and they have also sent a telegram of protest to the promoters of this conference. They have also intimated that they propose to join the Special Congress in Bombay.

Sir P. Metha's Bust.

Unveiled By J. J. bhoy.

BOMBAY, August 15.

Sir Jamsetji Jijibhoy (Bart), in unveiling the marble bust of the late Sir Pherozshaw Mehta at the Ripon Club, Bombay paid an eloquent testimony to the services of the late patriot and said:—"Never did India need the services of her masterful leader more urgently than at the present moment and never did she realise more keenly than she is doing in these somewhat disjointed times the greatness of the man she has lost at the most critical period of her history."

Disorderly Behaviour at a Meeting.

Mrs. Sarojini Naidu's Lecture Abandoned.

KARACHI, August 15.

Mrs. Sarojini Naidu was to deliver a public lecture on the greatest need of India in Khaleedina Hall last night but owing to the disorderly behaviour of large crowds inside and outside the building the lecture had to be abandoned.

Burma

A Anarchy In India.

Sir R. Craddock's Speech.

RANGOON, August 14.

In his Durbar Speech Sir Reginald Craddock spoke as follows on the subject of anarchy in India:—Before I bring this speech to an end I have some friendly words of warning which I wish the Burmans and more especially the young and enthusiastic among you to take to heart and consider well. In Burma the relations of the Government with the people and not only with the people at large but the educated classes have hitherto been most excellent in every way. There have been rare antipathies. Europeans and Burmans have on most friendly terms. There has been no extremist party of a young Burmans; there has been no unbridled and defamatory press; there has been thank God no signs of unrest among Burma students and not even the slightest sign of anarchy. Long may this happy state of things continue.

Gentlemen, I am not suggesting that there should not be full liberty of thought and liberty of speech. In Burma we cannot all expect to see alike, the ideas of some will be more advanced than those of others. There are always to be found in every community reformers in advance of their time and impatient idealists who are anxious to rush along unknown roads forgetful of the pitfalls and dangers that may be in their path. When I ask you to bar all extremism and not allow its roots to establish themselves in this province of Burma I have not in mind any restrictions on all reasonable liberty of speech. I give you this warning not because I want the Burmans to remain in swaddling clothes in the charge of British nurses. I have always been an admirer of sound reform, have always considered it the duty of the British Government and of the Civil Service in India to push on and not to retard the progress along every line of advance. I was a warm advocate of the Morley Minto reforms and when the first orders issued upon those reforms left the Central Provinces out in the cold, I was the first to represent their case for inclusion even before I had received any representation from the people of the province in that behalf. I have always favoured and encouraged the extension of schools and the improvement of colleges. I am keen on the foundation of a university. When Mr. Gokhale's Bill for compulsory education was before the country I advocated the partial adoption of that measure in some of our municipal towns on the lines which I discussed with Mr. Gokhale and which met with his approval. The action which is now being taken in some Indian provinces was recommended by me some 8 years ago during my term of office as Chief Commissioner of the Central Provinces. I put in more Indians into high appointments than any of my predecessors had done upon these lines of policy. I am not likely to change my mind at the end of my service when charged with the duty of governing this fair province of Burma. But while there have been sincere beliefs and standards of action I have at every time and every place found it necessary to condemn and if you like repress the activities of the extremist party as I have known them.

Gentlemen, my position in Nagpur brought me at the meeting place between the joiners of the extremists of the Maharatta country and the extremists of Bengal, while the north of my province was exposed to the extremists from the north of India. I have studied their press, I have studied their methods and during the last ten or twelve years

I have seen of them, their speeches and their writings as any man in India. I know what I am speaking about and I am speaking with a full sense of responsibility when I warn you against these men and their methods and against the introduction of any such methods into Burma. It was the action of these men and these methods that led to the excesses and violence which brought about the Poona murders in 1897 and the numerous outrages in Bengal in 1908 and in the following years I have seen the autobiography of one of the most notorious murderers of the Deccan. I have had recounted to me the last words on the night before his execution of one of the young Bengal student murderers. I have talked with the members of the anarchist gangs in the Andamans and I know at first hand from these sources as well as from many others that the origin and the continuance of anarchical crime in India are directly traceable to the influence of extremist newspapers and extremist speeches. In 1907 in Nagpur it was the extremist gang that broke up the reception committee of the Congress at the place. The pen was seized from the hands of the chairman and the most moderate and respected citizens of the place pushed out of the hall with ignominy and then assailed with stones and mud and maltreated by packed crowds of extremist supporters; all because they would not listen to the extravagant demands of a small extremist faction. It was those incidents which caused the meeting of the Congress which was to have taken place at Nagpur to be transferred to Surat and every one knows what took place there, how once more the extremists tried to impose their will upon those who differed from them by force and maltreatment. In the following year the extremists attempted to hold a separate Congress of their own in Nagpur which I used my authority to prohibit, a fact which I have never regretted to this day. When an extremist leader was convicted and sentenced by an Indian Judge, who described his writings to be seething with sedition, the extremists instigated rioting in Bombay for several days causing much disorder and bloodshed in Nagpur. They showed their displeasure by assaulting solitary Europeans and by smashing the windows of one of the most flourishing and genuine Swadeshi enterprises in the whole of India simply because the factory hands would not join them in the senseless rioting. Foiled in their desire to stir up disorder they revenged themselves by foully mutilating the statue of Queen Victoria. Checked in their worst excess by the power of the law they have for short periods been comparatively quiescent, but the plant of anarchy of which they had sown the seed has grown and extended and for this they will ever remain responsible. You have only to read the report of the Rowlett Commission to know where all this ends. The programme of all these extremists has always been fantastic and impracticable, but the danger about them has lain not in the programmes themselves but in the methods by which they strive to support them. They may condemn anarchy with their lips but they encourage it by the methods that they adopt. They minimise its guilt and they depreciate its punishment all the time continue to pursue their policy of influencing the young undeveloped minds of enthusiastic students and of setting class against class and creed against creed. If any one wishes to advocate Home Rule for India on the ground that the ward is growing up and that the guardian should commit to him duties and privileges which have been denied during his minority he is welcome to do so, but they go further much further than this. They falsely assert that the guardian is abusing his trust misappropriating the funds of the estate and ruining the whole property and that the assumption of the property by the ward is the only means of averting complete ruin. They support this argument with many calumnies and strive to poison whole classes of the people against the British Government and its officers. If the moderate politicians of the country refuse to support them they resort to insult, intimidation and annoyance. They appear impervious to reason and argument and wholly irreconcilable. They have temporarily it is to be hoped captured the Congress and carried off their feet many among the large body of moderate reformers. They accused the Government of not trusting them. They bring the same accusation against the Secretary of State and His Excellency the Viceroy in respect of the great report on constitutional reform which these eminent authorities have laid before the public. They ask "why these restrictions? Why those reservations? Why these safe guards? Why this machinery for saving the authority of the Government in vital things? Why this distrust and who are the people who ask this, the very people who spend their time in sowing distrust and in circulating a propaganda that the Germans might envy. My answer is that from the beginning up till now the extremist faction have themselves been the real obstacles to India reform. It is distrust of their sinister influence upon the people and not mistrust of the people themselves that renders it necessary to include in new constitutions safeguards, restrictions and reservations. Why should I mistrust the raiyat who comes to me for protection? Why should I mistrust the landlord who confides to me various troubles why should I mistrust the trader who knows that his prosperity is bound up with the stability of the Government? Why should I mistrust any loyal and moderate man who exercises his influence for good? On the other hand, why should I trust the extremists who have failed me whenever I have trusted them and who I know do not trust one another? The Government knows, every Government Officer knows, every European knows and every moderate Indian politician in India knows that though the masses of the people are ignorant and untrained and though they require a long period of cautious training, yet their hearts are in the right place and it is not they that are mistrusted but the possible influence upon their ignorance and inexperience of extremist agitators who mislead without scruple, who deter when they ought to persuade and exhort to mischief when they ought to discourage. It is not difficult, gentlemen, to persuade the raiyats that they ought not to pay their rents and to induce mill hands to strike for higher wages. It is not difficult to set tenants against their landlords and to excite the passion of the ignorant, and alas it is easy to rouse prejudice but often exceedingly difficult to remove it. People can raise storms who cannot calm them. Do you wonder then, gentlemen, that I do not trust this extremist faction that I do not want it copied in Burma. Do you wonder that when the poison gas is being waved towards our coasts I use the gas masks and respirators with which the law provides me to keep it from pervading this country. It is not often gentlemen, that I indulge in prophecy, but I will say this as the

fruits of long experience in India and of a very close acquaintance with the extremists and their methods that unless the moderate party in India will rally themselves and reduce these extremist gangs to impotence and insignificance any reforms which are granted in India will lose their best chance of success and if in due course Commissions from England should find their working unsatisfactory the blame for the failure will rest not on the people, not on the civil service, but on the shoulders of the extremists. The Indian Civil Service in Burma, and I doubt not also in India, will do its duty as it always has before in the new surroundings which the changed order of things may bring into being with the friendly co-operation of the people. It will strive its utmost to carry out its letter and in spirit the great announcement in the Parliament of August 1917 and to make the new policy a success. It can put aside and forget the controversies of the past, but it cannot join hands with the member of a party who persists in corrupting youth and poisoning the minds of the people. When this party definitely and finally abandons its gospel of hate, changes its angle of vision and sets itself to work in true co-operation with the Government for the benefit of the country and along a path of sanity, moderation and restraint then and only then, will the great goal that we all have in view.

Concealment of Enemy Property.

An Appeal to the Chief Court.

RANGOON, August 15.

Before the Chief Judge, Counsel for F. Mathol, a Dutch subject, continued his argument against the sentence of three months rigorous imprisonment passed on Mathol by the District Magistrate, Rangoon, for concealment of enemy assets. Counsel urged very strongly that the point previously decided against him by Mr. Justice Ormond should be referred to a Bench, but the Chief Judge declined to do so as it would amount to setting over Mr. Justice Ormond's decision. After a lengthy argument the Chief Judge said he would pass orders on Monday.

Coolie Strike broke out Again.

The Coolie strike at the warves has again broken out and though many men have resumed work a large number are still out. A complaint was made to the police of intimidation of those who are willing to work at the rate of Rs. 1-4-0 per day, and ten men have been arrested. So far as the B. I. S. N. Co., is concerned the rate of Rs. 1-4-0 has been accepted. Other employers however find that the coolies who are believed to be egged on by outside influences will not resume work and the trade of the port is to some extent hindered.

The War Loan Train.

The War Loan train left Rangoon to-day on the second part of its tour proceeding to Martaban in four stages. Before the train left over Rs. 11,000 worth of war bonds and certificates were sold. Moulema is making arrangements for a big day on Monday when the war loan train staff will spend the day there crossing from Martaban.

Burma and Reform Scheme.

Merchant's Association Urges Separation.

Rangoon, August 15.

Representatives of the Burmese community in general and of the Burmese Merchant's Association and the Co-operative Societies in Burma consisting of the Hon'ble U. Petha and Maung Tin, Barrister-at-Law, have submitted a memorial to the Lieutenant-Governor on the subject of Montagu Chelmsford reforms in response to the invitation of the Government. The first demand reiterates the old cry for separation from India. In regard to military reasons against separation cannot be strong and they suggest separation of military establishment as in the case of British Colonies and Settlements in the Far East. Other requests of the memorialists deal with representations of Burma to the Privy Council and its more generous representations on the Legislative Assembly. They particularly favour of the Executive Council for Burma and Governorship. They pray for a scheme of election of 51 members to the new Legislative Council, 34 of which are to be elected by municipalities, institutions and communities. The memorialists suggest the formation of District Council from village Councils. As to finance their suggestion is that India should take a smaller proportion of the difference between expenditure and provincial revenues. They accept altogether the suggestion in the report as to the improved conditions in public services Burma being substituted for India and Burman for Indian.

Royalty on Fuel.

Auction Sales in Rangoon.

RANGOON, August 15.

The right to collect royalty on charcoal and firewood brought into Rangoon and a number of delta townships was sold to-day for Rs. 1,20,650 annually for three years, the price having gone up in consequence of expected shortage of imported fuel. The purchaser has the right to cancel the contract at any time after six months from the declaration of peace by giving three months notice in writing.

Political Murder Trial Result.

LUCKNOW, August 14.

Mr. F. D. Sherring, Sessions Judge, delivered judgment in the political murder case, in which Sushil Chandra Lahiri, a Bengal graduate, aged 27, stood charged with conspiring with another to murder Vinayakrao Kapli, an absconding accused in the Benares conspiracy. His Honour disagreed with the assessors and convicted the accused and sentenced him to death.

A Government order directs that five scholarships shall be reserved for Mahomadan candidates at Madras Veterinary College, out of forty at present available. The Government further directs that in the case of these students thirty per cent marks in English and 25 per cent in mathematics and Vernacular in School Final will be sufficient for admission.

కాశ్యపు శాసనసభ

తృతీయ దినచర్య

గార్డన్ ప్రభుత్వమును గురించి మాట్లాడిరి.

గౌ. టి. రంగారావుగారు "తద్యయమై కొంత చర్చ జరిగింది గావున విశేషముగా నొక్కట కిష్టము లేదని చెప్పిరి.

ప్రశ్న

"సిల్వానుండి హిందూజాతీయులకి పేగు, స్నోట కము మొదలైన అంటు రోగములు దిగువతీరమున ప్రభుత్వమువారు అణచివేయవలయునని ఒక తీర్మానమును అసామ్యురు తిని మరక్కయారుగా రుపపాదించుచు నిట్లు చెప్పిరి: సిల్వాను ప్రభుత్వమువారు ఇంతవరకును ఈ అంటు రోగములు వ్యాపకము జేందకుండ నణచివేయుట కట్టి ప్రయత్నించుచు లేదు. సిల్వాను వెళ్లెను ప్రయాణములు పెక్కు ఇబ్బందుల పాలగుచున్నార గాన అట్టి యిబ్బందులను తొలగించుటకు ప్రభుత్వమువారు కట్టిప్రయత్నములు చేయవలయునని చెప్పిరి.

గౌ. బి. వి. నరసింహయ్యగారు తీర్మానము నామోదించిరి.

గౌ. పి. రాజగోపాలాచారిగారు ప్రభుత్వమువారి పక్షమున ప్రత్యుత్తర మొసగుచు సిల్వాను వెళ్లెనది దక్షిణ ఇండియా ప్రజలే గావున వారిమీద నిర్బంధములు విధించుట తమ ప్రజలమీదనే విధించినట్లుగునగాన, అట్టి నిర్బంధములు విధించుట కిష్టము లేదనియు, గౌరవసభ్యులు కోరినటుల కలయుచో తద్యయమై తగువిచారణ జరిపెద ననియు చెప్పిరి.

గౌ. కె. రామయ్యగారు తీర్మానమును బలపరచిరి.

గౌ. అసామ్యురు తిని మరక్కయారుగారు ప్రత్యుత్తర మొసగుచు హిందూజాతీయునుండి వెళ్లినవారికి సిల్వాను ప్రభుత్వమువారు శిక్షను విధించుచున్నారనియు, వారు తిరిగి హిందూజాతీయునకు వచ్చిన యెడల ఆ ప్రభుత్వమువారిచే శిక్ష మొనకలసివచ్చుననియు, అట్లు తమ సోదరులకు చెడు పర్యాయములు శిక్షల పొల్పేయుట తమ యుద్దేశ్యము కాదనియు చెప్పిరి. ఈ అంటు రోగములు అణచివేయనిచో నవి మృత్యుముగా జేరవలయుననియు వ్యాపింపగలగుననియు అట్లు వ్యాపింపకుండ ప్రజాగోష్ఠమును కాపాడుట తమ యుద్దేశ్యమని చెప్పిరి. ప్రభుత్వమువారు విచారణజరిపెదనని వాదనము చేసినందున తీర్మానమును నొక్కట కిష్టము లేదనియు చెప్పిరి.

స్పూలు సై నలు పరిక్ష.

"స్పూలు సై నలు పరిక్షలో విద్యార్థులకు, మిగిలిన విషయములలో బాగుగ మార్కులు వచ్చి యింగ్లీషులో మాత్రము ఒక మార్కు తక్కువ వచ్చినను, వైక్లాసులోనికి తీసికొనుటకు చెప్పి పురి పరీక్ష విద్యార్థులయందు వ్యాధి గౌరవలయు ననియు, కడచిన 5 సంవత్సరములనుండియు యింగ్లీషులో బాగుగ మార్కులు సంపాదించు విద్యార్థుల విషయములలో ఈ మాత్రమును తప్పక వివరచయ్య"ననియు నొక తీర్మానమును గౌ. కె. రామయ్యగారు రుపపాదించుచు నిట్లు పన్నెంచిరి: తి సంవత్సరముల క్రితము ఆనగా 1910 సంవత్సరములో పాత మెట్రిక్యులేషను పరీక్షను తీసివైచి క్రొత్తగా స్పూలు సై నలు పరిక్షను స్థాపించిరి. అప్పటినుండి నేటివరకు ఆ పరిక్షయే జరుగుచున్నది. ఈ సంవత్సరము గ్రవిద్యార్థులెక్క మార్క గతి పరీక్షనుకంటె ఈ సంవత్సరము 400 మంది విద్యార్థుల ధికముగా పరీక్షకు హు ర్పుండిరి. మరియు గత సంవత్సరముకంటె ఈ సంవత్సరము 500 మంది విద్యార్థులు తక్కువ గృతార్థులయిరి. దీనికి కారణము ఒక యింగ్లీషులోనే 100 కి 70 మంది కృతార్థుల చెందనట్లును వందులన నని యుగాహించుచున్నాము. అందువలన తదితర విషయములలో బాగుగ మార్కులు సంపాదించినను ఇంగ్లీషులో తక్కువ వచ్చుటవలన వైక్లాసునకు అనర్హుడగుచున్నాడు. ఇదంతయు అన్యాయముగ గనబట్టుచున్నది. దీనికి కారణము అనుభవములేని క్రొత్తగా బి. ఎ. హాస్య పరీక్షలో కృతార్థులైన విద్యార్థులను పరిక్షాధికారిగా నియమించుట అయియుండ వచ్చును. కొంతమంది విద్యార్థులకు పాఠశాలయందును పరీక్ష యందును బాగుగ మార్కులు వచ్చినను ఇంగ్లీషులో మాత్రము 1,2 మార్కులు తక్కువగా వచ్చుటవలన వైక్లాసులోని కన త్కుడగుచున్నాడు. కాబట్టి యావిషయమై ప్రభుత్వమువారు బాగుగ నాలోచించి తదితర విషయములలో బాగుగ మార్కు

లు సంపాదించి యింగ్లీషులో మాత్రము 1,2 మార్కులు తక్కువ వచ్చినవారి విషయమును ప్రత్యేకముగ నాలోచించి వారిని వైక్లాసులోనికి తీర్చుకొనెదనని నమ్ముచున్నాను.

గౌ. పి. శివరావుగారు తీర్మానము నామోదించిరి.

గౌ. జె. హెచ్. ప్లానుగారు ప్రభుత్వమువారిపక్షమున ప్రత్యుత్తర మొసగుచు విద్యార్థులకు కళాశాల పాఠములను బోధపఱచుకొనుటకు యింగ్లీషులో గట్టి పాండిత్య మవలస వుననియు యిన్ని మార్కులు వచ్చినచో ఆ పాండిత్యమున్నట్లు విశ్వవిద్యాలయమువారు ఏర్పరచుకొనిరనియు, అమార్కులకు ఎంతమాత్రము తగినను ఆ పాండిత్యము లేకును ఇంతయుగాక కృతార్థులచెందిన విద్యార్థులపేళ్లను విశ్వవిద్యాలయమువారే ప్రకటించుచున్నందున గవర్న మెంటువారు కట్టిన నిబంధము లేదనియు చెప్పిరి. తీర్మానము వోటునకు చేయబడి త్రోసి వేయబడెను.

"పోలీసు సముద్యమైక్తులనుగాని, గాలిను దీక్షార్థ మెంటుకు సంబంధించిన పెద్దపథికాధులనుగాని వారి స్వగ్రామములలో అధికారులుగ నియమింపనూడ"దని ఒక తీర్మానమును గౌ. రామయ్యగారు రుపపాదించిరి.

గౌ. శివరావుగారు నామోదించిరి.

గౌ. గిల్బర్టుగారు ప్రభుత్వమువారిపక్షమున ప్రత్యుత్తర మొసగుచు పోలీసు ఇన్స్పెక్టురులు తమ స్వగ్రామములలో పనిచేసినయెడల ఆ జేతావారులు, ఆ జేతముయొక్క మంచి చెడ్డలు ఆ జేతావారులు బాగుగ తెలిసియుండుటవలన అచ్చట ఎక్కువ యుపయోగకారిగా నుండునని చెప్పిరి. గాన రామయ్యగారు తీర్మానము నంగీకరించుటకు వీలులేదని చెప్పిరి.

గౌ. కె. రామయ్యగారు తీర్మానమును నొక్కలేదు.

"చురుగ, రామనాథపురం, తిరుపత్తేలి జిల్లాలయందలి తాలూకా జిల్లాబోర్డు లభ్యతలు, ప్రభుత్వమువారి యిచ్చ వచ్చినట్లు నిశ్చయించుకొనెను. అనధికార సభ్యులుగా మాత్ర ముండవలయునని" యొక తీర్మానమును గౌ. రామయ్యగారు రుపపాదించిరి.

గౌ. బి. కె. రామానుజాచారిగారు తీర్మానము నామోదించిరి. ప్రభుత్వమువారి పక్షమున గౌ. పి. రాజగోపాలాచారిగారు ప్రత్యుత్తర మొసగుచు యిట్లు పన్నెంచిరి: ఈ మూడు జిల్లాలయందలి పురపాలక సంఘాధ్యక్షులు అనధికారసభ్యులుగ నైనను లేక ప్రజలచే నెక్కుకొనబడిన అధికార సభ్యులుగ నైనను యున్నారు. సాధారణముగా ఇతర జిల్లాలయందలి తాలూకా జిల్లాబోర్డు లభ్యతలు గూడ అనధికార సభ్యులుగనే యున్నారు. ఈ రాజధానిలో 72 మంది లోకలుబోర్డు అధ్యక్షులకును 60 మంది అధ్యక్షులు అనధికారసభ్యులుగ నున్నారు. ఇరువు ర ధికార సభ్యులు ప్రజలచే నెక్కుకొనబడిరి. మిగత 10 మంది మాత్రము అధికారులుగ నున్నారు. కాబట్టి ప్రభుత్వమువారు సాధ్యమయినంతవరకు అనధికారసభ్యులనే అధ్యక్షులుగ నియమించుటకు యత్నించుచున్నారు. అనధికారులు లేనిచో వారిస్థానే అధికారులనే నియమింపవలసినవచ్చుచున్నది. అనధికార సభ్యులకు మొదటిది సామగ్గ్యమును, రెండవది యిష్టమును యుండవలయును. ఈ విషయగ కలెక్టురుల కందరికిని తాలూకాబోర్డుల కధ్యక్షులుగ అనధికారసభ్యుల నియమింపవలయునని యొక ప్రకటనను పంపితిమి. ఆ ప్రకటన ననుసరించి కొంతమంది కలెక్టురులు కొన్ని కొన్ని ప్రదేశములలో అనధికారులను తాలూకాబోర్డు లభ్యతలుగ నియమించితిమని తెలియపరచిరి. కాన యీ తీర్మానము నంగీకరింప నవసరము లేనట్లు తోచుచున్నది. గౌ. రామయ్యగారు తీర్మానమును నొక్కలేదు.

శాస్త్రములు

"శాస్త్రములన్నియు జేతావారులలోనికి భాషాంతరీకరణ మొనర్చి ముద్రించుటకు పుస్తకాధికారులకు తగినంత ద్రవ్య సహాయ మొనర్పవలయుననియు, ఆ పుస్తకములను పాఠశాలలో వాచక పుస్తకములుగా నియమింపబడవలె ననియు" నొక తీర్మానమును, గౌ. టి. రంగారావుగారు రుపపాదించిరి. వాక్యాన్విత జేతావారుల విద్య మిక్కిలి. విలువగలిగిన దగుటవలన ఆ విద్యను యీ జేతావారులకు సువ్యక్తము లగునట్లు జేతావారులలోకి భాషాంతరీకరణ మొనర్చి పిల్లవాండ్రకు పాఠశాలలో నేర్పినయెడల మిక్కిలి యుపయోగకరముగానుండును. పుస్తకముయొక్క విలువనుబట్టియే గ్రాంటులుచేయవచ్చును. అన్ని పుస్తకములకు అన్ని కంపెనీలకును గ్రాంటు చేయ నవసరము లేదు. ఉపాధ్యాయులు కొంతమంది మంచియుపయోగకరములైన పుస్తకములను వ్రాయుచున్నారు. వారికి ధన సహాయ మొనర్పన బాగుండునని చెప్పిరి.

గౌ. కవలప్పర ముప్పిలు నాయుగారు తీర్మానము నామోదించిరి.

గౌ. జె. హెచ్. ప్లానుగారు ప్రభుత్వమువారి పక్షమున ప్రత్యుత్తర మొసగుచు ఉపాధ్యాయులకు ధన సహాయ మొనర్చుటకు చేయనూడదనియు శాస్త్రీయజ్ఞానమును విద్యాధులకు జేతావారులలో వ్యాపకము చేయుట ప్రభుత్వమువారి యభిప్రాయమనియు, 1,2,3 ఫారములవారికి యిదివరలో జేతావారులలో వ్రాయబడిన పుస్తకములను కొన్నింటినినియమించెద ననియు, విద్యకు జేతావారులనే గలవుటకు ప్రయత్నియు అరువదుననియు చెప్పిరి.

గౌ. ఎ.ఎస్. కృష్ణరావుగారు శాస్త్రీయపుస్తకములు జేతావారులలో లేవును అవిద్యకు జేతావారులలో గరవుట గుర్తింపవలయు, జరుపవలయునని పుస్తకములు ముఖ్యముగా అవసరమనియు, అట్టి పుస్తకములు వ్రాయుటకు తగుప్రాత్నా మా మోదవలయుననియు చెప్పిరి.

గౌ. పి. లెండ్రెగారు కూడ పుస్తకములను జేతావారులలో వ్రాయుటకు ప్రభుత్వమువారే సహాయ మొనర్పవలయునని చెప్పిరి.

గౌ. పి. శివరావుగారుకూడ తీర్మానమును బలపరచిరి.

గౌ. కె. ఆర్. వి. కృష్ణరావుగారుకూడ తీర్మానమును బలపరచుచు పుస్తకములను సప్లయచేయుటకు ప్రభుత్వమువారే బాధ్యత వహించవలయు ననియు, శాస్త్రీయజ్ఞానమును ప్రజాసామ్యమునకు గ్రామ్యులగులూగున పుస్తకములు నులది తేలిని వ్రాయబడవలయుననియు చెప్పిరి.

గౌ. టి. రంగారావుగారు ప్రత్యుత్తర మొసగుచు క్రిష్టియను కళాశాలయందలి సీతారామయ్యగారను నొక యుపాధ్యాయుడు కొన్ని శాస్త్రీయ పుస్తకములను తెలుగుభాషలో వ్రాసినను, ప్రకటించుటకు పూర్వము డైరెక్టు గారియనుమతి పొందవలసిన వా రావుస్తకములను గుర్తించక గ్రాంటునకు ప్రభుత్వమువారికి సిఫార్సుచేయలేదని చెప్పిరి. సీతారామయ్యగారు వ్రాసిన పుస్తకములు మిక్కిలి యుపయోగకరములుగ నున్నవి. వదరాను మెయిలుపత్రిక గూడ ఆ పుస్తకములను గురించి మంచియుభిప్రాయ మొనరించి. డైరెక్టుగారి యనుమతిపొందనంతమాత్రమున అట్టి విలువగల పుస్తకములను గుర్తించవలసినట్ల తోచనీయదు. కాబట్టి యొకముందైనను ప్రభుత్వమువారు అట్టి పుస్తకములు వ్రాయువారికి వివిధ గ్రాంటులు చేసెదనని నమ్ముచున్నా నని చెప్పిరి.

గౌ. జె. హెచ్. ప్లానుగారు ప్రత్యుత్తర మొసగుచు 1,2,3 ఫారముల వరకు శాస్త్రీయవిద్యనంతకు జేతావారులలో నే గరవుటకు కావలసిన పుస్తకము లిదివరలోనే వ్రాయబడి యున్నందున ప్రస్తుతము కొంతకాలమువరకెట్టి పుస్తకము లనక సరమలనియు యుపాధ్యాయులు ప్రభుత్వమువారి యనుమతి లేకుండ పుస్తకములు వ్రాసినచో గ్రాంటులు పొందుట యర్హమనియు చెప్పిరి. తీర్మానము వోటునకు చేయబడి త్రోసివేయబడెను. పిమ్మట గౌ. టి. రంగారావుగారు అసహూ ప్రతిపాదనల చేర్చిన నోరిరి.

గౌ. బి. కె. రామానుజాచారిగారు, కె. రామయ్యగారు, పి. శివరావుగారు, సదాశివభట్టగారు, కె. నూర్జి చారాయణమూర్తిగారు, ఆ స్నా మల శెట్టియంగారు, బి. వెంకటపతిరాజుగారు, పి. లెండ్రెగారు, కె. ఆర్. వి. కృష్ణరావుగారు, రామనాథపురం రాజుగారు, కవలప్ప ముప్పిలునాయుడు, టి. రంగారావుగారు, అసామ్యురు తిని మరక్కయారుగారు, నుబ్బరా యలు శెట్టిగారు, ఎ. ఎస్. కృష్ణరావుగారు, బి. వి. నరసింహయ్యగారు, యీ 16 మందిని తీర్మానమునకు అనుమలముగను 22 మంది ప్రతిపాదనముగను వోటిచ్చిరి.

ఇంతటితో నిన్నటిసభ ముగిసెను.

అమృతవలి 1154

మనోరంజకమైన నవల.

విజ్ఞానచంద్రికా గ్రంథమండలియందు బంగారుపతకములను పొందిన కంచనపల్లి కనకమ్మ విరచితము.

దీని కల 1-4-0

గ్రంథకైలి మనోహరము. కథ గవనంకము.

భావములు గంభీరములు. చదివి ఆనందించుటకు తగినది.

చిరునామ:- ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము

7, తంటాకెట్టిబిడి, బి. టి. మదరాసు.

Printed and Published by K. Nageswara Rao at the Andhra Patrika Press, 7, Thumbu Chetty Street, George Town, MADRAS.